Ազգ
Azg

8 ՅՈՒԼԻՍ 2008 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 129 (4023)

Հրանտ Դինքի սպանության դատավարությունը վերսկսվում է

Ստամբուլում լույս տեսնող «Ժամանակ» թերթի խմբագիր Արա Քոչունյանը լրատվամիջոցներին տեղեկացրել է, որ «Ակօս» թերթի խմբագրապետ Հրանտ Դինքի սպանության գործով վերսկսվող դատավարությունը կուղեկցվի դատարանի շենքի մոտ բողոքի ցույցով: Մի շարք կազմակերպություններ մտադիր են արդար դատավարության պահանջով կրկին իրենց բողոքի ձայնը բարձրացնել: Ա. Քոչունյանը հայտնել է նաեւ, որ սպանված խմբագրապետի գործին վերաբերող դատական նիստերն այսօրվանից հավանաբար պետք է բաց լինեն լրատվամիջոցների համար: «Մինչեւ այս նիստը Հրանտ Դինքի ոճրագործի 18 տարին չէր լրացել, այդ պատճառով դատական նիստերը դռնփակ էին ընթանում: Այժմ 18 տարին արդեն լրացել է, հետեւաբար արդեն հնարավոր է նախ՝ նրա անունը ամբողջությամբ նշել, ԶԼՄ-ները պետք է հնարավորություն ունենան ազատ հետեւելու դատավարությանը», նշել է Ա. Քոչունյանը: Հրանտ Դինքի գործով դատարանի առջեւ է առնվազն 19 մարդ, հիմնականում՝ տրապիզոնցի ազգայնականներ: Ապրիլի 28-ին վերսկսված դատական նիստը հետաձգվել էր, երբ դատարանը լսել էր սպանության գործով 19 կասկածյալներից 3-ի վկայությունները:

Ղարաբաղը պետք է ունենա իր բրենդները

Համոզված է ՀՀ վարչապետը

ՆՈՒՆԵ ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ,
Ստեփանակերտ

ARMENPRESS

ՀՀ կառավարության պատվիրակության երրորդ աշխատանքային այցը Արցախ նշանակալից էր ոչ միայն նրանով, որ գործադիր իշխանությունն առաջին անգամ էր նման ներկայացուցչական կազմով ժամանում, այլեւ քննարկված հարցերի նշանակալիությամբ:

Ժամանման առաջին օրը պատվիրակությանը՝ վարչապետ Տիգրան Սարգսյանի գլխավորությամբ, ընդունեց ԼՂՀ նախագահ Բակո Սահակյանը: Նախագահի աշխատակազմի տեղեկատվության գլխավոր վարչության հաղորդագրության համաձայն, Բակո Սահակյանի եւ Տիգրան Սարգսյանի առանձնազրույցից հետո քննարկումները շարունակվել են ընդլայնված կազմով: Նախագահը համոզմունք է հայտնել, որ Հայաստանի վարչապետի այցը ԼՂՀ, ինչպես նաեւ Հայաստանի Հանրապետությունում արդեն իսկ ձեւավորվող այն ողջունելի ավանդույթը, երբ բարձրաստիճան պաշտոնյաներն իրենց աշխատանքային այցերը սկսում են Արցախից, նոր լիցք կհաղորդեն երկու հայկական պետությունների փոխհարաբերություններին եւ փոխգործակցությանը:

Տիգրան Սարգսյանն իր հերթին ընդգծել է, որ ՀՀ իշխանությունները՝ ի դեմս կառավարության, կանեն ամեն ինչ Արցախին աջակցելու համար:

Այդ հանդիպումից անմիջապես հետո, պատասխանելով լրագրողների հարցերին, Տիգրան Սարգսյանն ասել է, որ պետք է հստակ ձեւակերպվեն անելիքները, որպեսզի դրանք ճշգրտորեն իրագործվեն: Միեւնույն ժամանակ, վարչապետը գոհունակություն է հայտնել ԼՂՀ-ում տիրող փոխըմբռնման մթնոլորտի, օրինապաշտ վերաբերմունքի եւ կազմակերպվածության առթիվ, ինչը նաեւ ուսանելի կողմեր ունի:

Տես էջ 2

Պահանջվում են քավության նոխազներ

Քաղաքագիտությունից անդին

ՄԱՐԻԵՏԱ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

88 թվականից հետեւելով մեր քաղաքական կյանքին, քաղաքագիտության դասագրքերը թերթելուն զուգահեռ, ես տեսա մեր քաղաքական կյանքի ողջ փայլն ու թշվառությունը գործնականում, քաղաքագիտության դասագրքերից ու քաղաքագիտության օրենքներից անդին: Ճիշտ է, չի կարելի ասել, որ քաղաքագիտության ողջ արսենալն իր տեղականացված դրսեւորումներով մերոնք չեն օգտագործել, սակայն այն, ինչ կատարվել է Հայաստանում, մերկապարանոց է, դասականության բոլոր կանոններից դուրս եւ պրիմիտիվ, շատ պրիմիտիվ բացատրություն ունի՝ ենթաշերտերից, նրբաշերտերից շատ ու շատ հեռու. բոլոր-բոլոր խմբերը, անկախ իրենց բարձրացրած շարժումներից, նրանց ուղղորդած հեղափոխական զանգվածների անկեղծության բալասից, սեփական կյանքը փոխելու ազնիվ մղումներից, իրականում ձգտել են մեն-միակ բանի՝ իշխանության, եւ դա նախ եւ առաջ ոչ թե հանուն երկրի ու նրա ապագայի, այլ հանուն սեփական իշխանության եւ ամբիցիաների, հավակնությունների եւ շրջապատի բարեկեցության. մնացյալը՝ երկրի ճակատագիր, ժողովրդի ապրելակերպ, անգամ սրբազանություն չքվա՝ Ղարաբաղի ճակատագիր, ստորադասվել են թիվ մեկ այդ մղումին: Իշխանություններից ոչ մեկն այլ մղումներով չի եկել դեպի մոտ, ուրիշ բան, որ դեպի ստանձնելու պատասխանատվությունն ակամա երաշխավոր է եղել նաեւ երկրի խնդիրների համար պատասխանատու զգալուն: Ինձ չմեղադրեք՝ ի տարբերություն երիտասարդության, ես ամեն ինչ եւ ամենին հիշում եմ, աշխատանքիս բերումով իմացել եմ իրար հետեւած բոլոր խայլերի տրամաբանությունը (կամ անտրամաբանությունը՝ ով գիտե), եւ չեմ կարող սեթեւեթել՝ հանուն ժողովրդավարության, հանուն երկրի, հանուն մեր երեխաների ապագայի. մի սեր՝ վերջինը գուցե, միայն ոչ թե ժողովրդի երեխաների, ասենք՝ աղբանոցը քրքրող մուրացիկի երեխաների, այլ սեփական երեխաների ապագայի, եւ դա ճիշտ է:

Տես էջ 3

ՀԱՄԱՌՈՏ

Մեթյու Բրայզան տպավորված է

«Ադրբեջանի եւ Հայաստանի նախագահները պետք է խմբավորեն չհամաձայնեցված հարցերում իրենց տեսակետները»: Այս մասին ԱՊԱ-ին հայտարարել է ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի ամերիկացի համանախագահ Մեթյու Բրայզան՝ ավելացնելով, որ հուլիսի վերջին ԱԳՆ ղեկավարները այդ դիրքորոշումները կհայտնեն համանախագահներին: Նա հայտնել է, որ երկու երկրների նախագահները անկեղծորեն աշխատում են ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորման հարցերի ուղղությամբ: Ամերիկացի համանախագահը նաեւ նշել է, որ լավ տպավորություններ է ստացել անցած շաբաթ Բաքու, Երեւան եւ Ստեփանակերտ կատարած այցելությունից:

Աբխազական Գալիում պայթյունից զոհվել է 4 մարդ

Գալի քաղաքում պայթյունի հետեւանքով եւս երկու վիրավորներ են զոհվել՝ ՄԱԿ-ի առաքելության Գալիի բաժանմունքի թարգմանիչը եւ աբխազ սահմանապահ: Այս մասին, ինչպես հաղորդում է ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ը, հայտնել է Գալիի շրջանում չճանաչված հանրապետության նախագահի լիազոր ներկայացուցիչ Ռուսլան Կիշմարիան: Ավելի վաղ ծանր վերքերից մահացել էին պետանվտանգության ծառայության Գալիի բաժանմունքի պետի պաշտոնակատարը եւ տեղի մի բնակչուհի: Պայթյունը որոտացել էր կիրակի օրը քաղաքի կենտրոնում գտնվող սրճարանում: Եւս վեց տուժածներ գտնվում են հիվանդանոցում: Չճանաչված հանրապետության պետանվտանգության ծառայության նախագահ Յուրի Աշուբան հայտարարել է, թե պայթյունը ահաբեկչություն է՝ իրականացված Վրաստանի հատուկ ծառայությունների կողմից Աբխազիայի սահմանամերձ Գալիի շրջանի իրավապահ կառույցների աշխատակիցների դեմ:

Հյուսիսային պողոտայից բերման է ենթարկվել

Ըստ «Նոյյան տապանի», հուլիսի 7-ի ժամը 15-ի սահմաններում Երեւանի Հյուսիսային պողոտայից, որտեղ արդեն 3-րդ օրն է շարունակվում արմատական ընդդիմության կողմնակիցների նստացույցը, սկսվել է քաշքշուկ պողոտայում հայտնված երկու աղջիկների եւ ցուցարարների միջեւ: Քաղաքացիական հագուստով ոստիկանները բերման են ենթարկել ընդդիմադիրներից մեկին՝ Վանաշեն գյուղի բնակչի, որը պողոտա էր այցելել կալանավորված պատգամավոր Սասուն Միքայելյանի «աջակցության խմբի» կազմում: Հուլիսի 7-ի գիշերը պողոտայում են անցկացրել շուրջ վեց տասնյակ մարդ, մեծամասնությունը՝ կանայք: Նախորդ գիշերներին նրանց թիվը հասնում էր 90-ի:

Ցուցարարներն ակցիան կազմակերպել են առանց վրանների՝ բաց երկնքի տակ, եւ գիշերում են պողոտայի էլիտար շենքերի պարիսպների մոտ՝ գետնին փռած ներքնակների վրա: Մինչեւ օգոստոսի 1-ը հայտարարված նստացույցի պահանջներն են՝ ազատ արձակել մարտի 1-ի գործով կալանավորվածներին, դադարեցնել ընդդիմության համակիրների հետապնդումներն ու ճնշումները, շուտափույթ պատասխանատվության ենթարկել մարտի 1-ի դեպքերի իրական պատասխանատուներին:

Սասուն Միքայելյանի կալանքը երկարաձգվեց

Վճռաբեկ դատարանի մամուլի քարտուղար Ալինա Ենգոյանը հաղորդում է, որ Երեւանի Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ համայնքների ընդհանուր իրավասության դատարանը դատավոր Ռուբիկ Ափինյանի նախագահությամբ բավարարել է նախաքննության մարմնի ներկայացրած միջնորդությունը եւ Ազգային ժողովի պատգամավոր Սասուն Միքայելյանի կալանքը երկարաձգել եւս 2 ամսով: Հիշեցնենք, որ Ս. Միքայելյանը ձերբակալվել էր այս տարվա մարտին զանգվածային անկարգությունների կազմակերպությամբ:

Անձնագրերի եւ վիզաների վարչությունն առանց ղեկավարի

Հայաստանի ոստիկանության անձնագրերի եւ վիզաների վարչության պետ Ալվինա Զախարյանը ազատվել է պաշտոնից: Ըստ «Ազատություն» ռադիոկայանի, վերջինս վարչության ղեկավարի պաշտոնը զբաղեցրել է ավելի քան 15 տարի շարունակ: Աշխատանքից ազատելու պատճառները պաշտոնական աղբյուրները չեն նշում: Անցած ամիս վարչապետ Տիգրան Սարգսյանը խիստ քննադատության էր ենթարկել վարչության աշխատանքը: «Մենք ստանում ենք տասնյակ բողոքներ՝ ինչպես մեր քաղաքացիներից, այնպես էլ մեր հայրենակիցներից, որոնք գալիս են Հայաստան», հունիսի 26-ին՝ կառավարության նիստի ժամանակ ասել էր Տիգրան Սարգսյանը: «Ակնհայտորեն այս ոլորտում մենք ունենք լուրջ պրոբլեմ, դա՝ կաշառակերության պրոբլեմն է, երբ ծառայությունը մատուցվում է պետության անունից, բայց սակագներ են սահմանվում եւ մարդիկ գումար են շորթում: Այստեղ, կարծում եմ, ստեղծված է այնպիսի միջավայր, որը մենք չպետք է հանդուրժենք: Ես խնդրում եմ ոստիկանապետին՝ ներկայացնել առաջարկություններ, թե ինչ միջոցառումներ պետք է իրականացնենք, որպեսզի կարճ ժամկետում այդտեղ որակապես բարելավենք այն ծառայությունները, որ մատուցում ենք մեր քաղաքացիներին»:

Երեւան-Բաթում-Երեւան ուղերթ հուլիսի 9-ից

«Հարավկովկասյան երկաթուղիներ» ընկերությունը հուլիսի 9-ից մինչեւ սեպտեմբերի 16-ը ուղեւորափոխադրումներ կիրականացնի Երեւան-Բաթում-Երեւան ուղերթով: Գնացքը կազմված կլինի փափուկ նստատեղերով երկտեղանոց եւ չորստեղանոց հարմարավետ խցիկավոր վագոններից: Ուղեւորահոսքի ավելացման դեպքում կավելացվի նաեւ վագոնների թիվը: Ըստ Արմենպրեսի, Երեւան-Բաթում գնացքը Երեւանից կմեկնի ամսվա կենտ օրերին՝ ժամը 21.10-ին, կժամանի Բաթում (Մախինջաուրի) Վրաստանի ժամանակով 16.20 րոպեին: Բաթումից գնացքը կմեկնի ամսվա զույգ օրերին՝ ժամը 08.50-ին, եւ Երեւան կհասնի 05.35-ին: Հայաստանի տարածքում գնացքը կունենա կանգառներ Արմավիրի, Գյումրիի, Վանաձորի եւ Սանահինի կայարաններում:

Սերժ Սարգսյանի եւ Աբդուլլահ Գյուլի թարգմանիչն Իլհամ Ալիեւն էր

Martin Shahbazyan

Այսօր Ղազախստանի մայրաքաղաքում գտնվող նախագահ Սերժ Սարգսյանի եւ Թուրքիայի նախագահ Աբդուլլահ Գյուլի միջեւ տեղի է ունեցել կարճատեւ հանդիպում: Ըստ «Ձիհան» գործակալության, Թուրքիայի նախագահը Սերժ Սարգսյանին եւս մեկ անգամ շնորհավորել է նախագահի ընտրվելու կապակցությամբ եւ հայտնել, որ ստացել է Նախագահի հրավերը՝ Երեւանում դիտելու սեպտեմբերի 6-ին կայանալիք աշխարհի առաջնության ընտրական փուլի հանդիպումը Հայաստանի եւ Թուրքիայի հավաքականների միջեւ: Իսկ այն հարցին, թե պատրաստվում է արդյոք Աբդուլլահ Գյուլը այդ նպատակով մեկնել Հայաստան, Թուրքիայի նախագահը պատասխանել է, որ իրենք կքննարկեն այդ հրավերը: Նշվում է նաեւ, որ Աստանա քաղաքի հիմնադրման 10-ամյակին նվիրված տոնակատարության ժամանակ Հայաստանի եւ Թուրքիայի նախագահների միջեւ տեղի ունեցած զրույցին միջամտել է Ադրբեջանի նախագահ Իլհամ Ալիեւը՝ ցանկություն հայտնելով թարգմանչի դեր ստանձնել, ինչին Սերժ Սարգսյանը արձագանքել է, թե ինքը թուրքերեն գիտե: Բայց, այնուամենայնիվ, Ադրբեջանի նախագահը թարգմանել է Հայաստանի եւ Թուրքիայի նախագահների երկխոսությունը, ինչպես վկայում է թուրքական մամուլը, Սերժ Սարգսյանի՝ թուրքերեն լեզվի ոչ բավարար իմացության պատճառով, հաղորդում է «Նոյյան տապանը»:

Հայ-չեխական հարաբերություններ՝ միակողմանի դեսպանությամբ

«Հայ-չեխական հարաբերությունները ունեն ջերմ եւ բարեկամական բնույթ: Երկրների համագործակցությունը հաջողությամբ ընթանում է ինչպես երկկողմ ձեւաչափով, Հայաստան-Եվրամիություն փոխգործակցության, այդ թվում՝ Եվրոպական հարեւանության քաղաքականության շրջանակներում, այնպես էլ բազմակողմ:

Հայաստանը ողջունում է ԵՄ արեւելյան գործընկերության նախաձեռնությունը եւ սպասում է այդ ուղղությամբ Եվրոպական հանձնաժողովի նախաձեռնություններին», հուլիսի 6-ին Չեխիայի ԱԳ նախարար Կարել Շվարցենբերգի Երեւան այցի շրջանակներում հանդիպմանը հաջորդած համատեղ ասուլիսում, Արմենպրեսի փոխանցմամբ, նշել է Հայաստանի արտգործնախարար Էդվարդ Նալբանդյանը:

Նա տեղեկացրել է, որ հանդիպման ընթացքում քննարկվել է երկկողմ հարաբերություններում առկա հարցերի ողջ շրջանակը: Երկուստեք նշվել է իրավապայմանագրային դաշտի ընդլայնման անհրաժեշտությունը եւ ստորագրվել համաձայնագիր «Եկամուտների եւ գույքի կրկնակի հարկումից խուսափելու մասին», նաեւ՝ «Եվրոպական ինտեգրման բնագավառում արտգործնախարարությունների միջեւ համագործակցության հուշագիր»:

Արդեն շուրջ երկու տարի Հայաստանը մշտական դիվանագիտական ներկայություն ունի Պրահայում: 2009-ին Չեխիան ստանձնելու է նախագահությունը ԵՄ-ում, ինչը, Նալբանդյանի խոսքերով, հնարավորություն կընձեռի էլ ավելի խորացնելու փոխգործակցությունը:

Չեխիայի ԱԳ նախարար Շվարցենբերգն իր հերթին նշել է, որ Չեխիայի արտգործնախարարներից առաջինն է այցելում Հայաստան: Նրա տեղեկացմամբ, որոշվել է երկկողմ հարաբերություններում լրացնել բացը, առավել ակտիվ ընթացք տալ այն պայմանագրերի պատրաստմանը, որոնք դեռ չեն կնքվել երկու երկրների միջեւ: Շվարցենբերգը նշել է, որ գիտակցում է Հայաստանում դեսպանություն ունենալու անհրաժեշտությունը, սակայն ֆինանսական միջոցների սղության պատճառով Չեխիան հետաձգում է ինչպես Հայաստանում, այնպես էլ մի շարք այլ երկրներում դեսպանություն բացելու գործը:

Նալբանդյանը կարեւորել է Երեւանում հայ-չեխական գործարար համաժողովի անցկացումը որպես երկու երկրների գործարարների կապերի հաստատման ու գործընկերության ծավալման իրական միջոց: Նախարար Շվարցենբերգն էլ նշել է, որ իրեն ուղեկցում են էներգետիկայի, զբոսաշրջության, ֆինանսների, տրանսպորտի եւ տեղեկատվական տեխնոլոգիաների բնագավառները ներկայացնող գործարարներ:

Հայաստանի օրակարգում ՆԱՏՕ մտնելու հարց էլ չկա

Պատասխանելով լրագրողների հարցերին՝ Նալբանդյանը նշել է, որ Հայաստանն իր օրակարգում Հյուսիսատլանտյան դաշինքին անդամակցության հարց չունի: ՆԱՏՕ-ի հետ Հայաստանը բավական ակտիվորեն համագործակցում է:

Երկիրն իրագործել է Անհատական գործընկերության գործողությունների երկամյա ծրագիրը, որի իրականացման ընթացքը դրական է գնահատվել կառույցի կողմից: Ներկայումս էլ մշակվում է Հայաստան-ՆԱՏՕ հաջորդ երկու տարվա գործակցության ծրագիրը:

ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համանախագահները կգան աշնանը...

Անդրադառնալով Լեռնային Ղարաբաղի հիմնախնդրին, Չեխիայի ԱԳ նախարար Շվարցենբերգը հայտարարել է, որ խաղաղ կարգավորումը խնդրի լուծման միակ ճիշտ ուղին է: Միաժամանակ, նրա խոսքով, Չեխիան գտնում է, որ տարածքային ամբողջականության սկզբունքը պետք է հարգվի: Ինչ վերաբերում է ինքնորոշման հանրաքվե անցկացնելուն, ապա, ըստ Շվարցենբերգի, դրանից առաջ պետք է պարզել, թե կոնկրետ ովքեր պետք է մասնակցեն այդ հանրաքվեին:

Նալբանդյանը հայտարարել է, որ ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորման բանակցությունները հիմնվում են ԵԱՀԿ երեք հիմնական սկզբունքների վրա: Ըստ «Նովոստի-Արմենիա» գործակալության, դրանք են Նալբանդյանի ներկայացմամբ, Հելսինկիի եզրափակիչ ակտի 2-րդ հոդվածը ուժ չկիրառելու մասին, 4-րդ հոդվածը տարածքային ամբողջականության եւ 8-րդ հոդվածը՝ ինքնորոշման իրավունքի կիրառման մասին:

Այդ հարցում միջազգային հանրության եւ հատկապես ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի դիրքորոշումը արտահայտվել է մարտին ՄԱԿ-ի Գլխավոր ասամբլեայում Ադրբեջանի ներկայացրած բանաձեւի ժամանակ, երբ Մինսկի խմբի համանախագահող երկրները դեմ արտահայտվեցին, եվրոմիությունն էլ մեծ մասամբ ձեռնպահ մնաց:

Նալբանդյանը տեղեկացրել է նաեւ, որ հակամարտության կարգավորման հարցով ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համանախագահները տարածաշրջան կայցելեն հավանաբար սեպտեմբերին: Հայաստանի ԱԳ նախարարը կրկին հավաստիացրել է, որ Բեռնար Ֆասիեի, Յուրի Մերզլյակովի եւ Մեթյու Բրայզայի հունիսին կայացած վերջին այցելության ընթացքում քննարկվել էին կողմերի մոտեցումները դեռեւս 2007 թվականի նոյեմբերին Մադրիդում Հայաստանի եւ Ադրբեջանի ԱԳ նախարարներին ներկայացված փաստաթղթի առնչությամբ:

«Այդ բանակցությունները շարունակվում են, եւ այդ մասին հայտարարվել է Սանկտ Պետերբուրգում Հայաստանի եւ Ադրբեջանի նախագահների հանդիպումից հետո: Նախագահները հանձնարարել են արտգործնախարարներին շարունակել բանակցությունները հենց այդ առաջարկությունների հիման վրա», նշել է Նալբանդյանը: Ըստ ԱԳ նախարարի, Հայաստանը մեկ անգամ չէ, որ պատրաստակամություն է հայտնել շարունակելու բանակցությունները հենց այդ առաջարկությունների հիման վրա: Նախարարն ավելացրել է. «Մենք կարող ենք բավարարվածություն հայտնել, որ վերջերս ադրբեջանական կողմը եւս հաստատել է, որ բանակցությունները շարունակվում են այդ առաջարկությունների հիման վրա»:

Ա. Հ.

ՀՀ նախագահի վերահսկողության ծառայությունը անհասանելի է

Հունիսի 2-ին «Ազգ» օրաթերթին եւ ՀՀ նախագահի վերահսկողության ծառայության պետ Հ. Հովսեփյանին [illegible]

[illegible]

«Ազգը» 14 օր շարունակ, օրը մի քանի անգամ (25 անգամ) զանգա- [illegible]

[illegible]

ՄԱՐԻԱՆՆԱ [illegible]

Ղարաբաղը պետք է ունենա իր բրենդները

1-ին էջից

Հաջորդ օրը երկու կառավարությունների համատեղ նիստում լայն շրջանակով արծարծվել են համագործակցության բազմաթիվ հարցեր: ԼՂՀ վարչապետ Արա Հարությունյանն անդրադարձել է այն առաջնահերթություններին, որոնք գերակա են հանրապետության տնտեսական զարգացման ծրագրերում: Դրանք վերաբերում էին, մասնավորապես, գյուղատնտեսության եւ էներգետիկայի ոլորտներին: Վարչապետի խոսքով, Ղարաբաղն ունի ռեսուրսներ՝ արտադրելու 600-700 միլիոն կիլովատ/ժամ էլեկտրաէներգիա, ինչը թույլ կտա ոչ միայն էլեկտրաէներգիա ներկրողից վերածվել արտահանողի, այլեւ զարգացնել հանրապետության էներգատար արտադրաճյուղերը:

Գյուղատնտեսության ներկա վիճակը եւ հեռանկարային ծրագրերը ներկայացրեց ԼՂՀ փոխվարչապետ, գյուղատնտեսության նախարար Արմո Ծատրյանը: Նրա խոսքով, Ղարաբաղը որպես ագրարային երկիր, իրական հնարավորություններ ունի ոլորտը զարգացնելու: Ցավոք, արցախյան պատերազմի հետեւանքով գյուղատնտեսությունը մեծապես տուժել է: Եթե, օրինակ, նախորդ դարի 80-ական թվականներին Ղարաբաղում մեկ շնչի հաշվով արտադրվում էր մոտ մեկ տոննա խաղող, ապա հիմա այդ ցուցանիշը մի քանի անգամ նվազել է: Նույնը կարելի է ասել նաեւ հացահատիկի եւ անասնապահության բնագավառների մասին: Այսօր գյուղատնտեսության ոլորտում մեծ ներդրումներ անելու անհրաժեշտություն կա, եւ այս առումով Հայաստանի Հանրապետության աջակցությունը հրատապ է դառնում: ՀՀ գյուղնախարարը խոստացավ գործնականում օժանդակել Արցախի գյուղատնտեսության վերականգնման ծրագրերին՝ մասնանշելով կոնկրետ պայմանավորվածություններ, որոնք ձեռք են բերվել երկու գերատեսչությունների ղեկավարների՝ նախորդ ունեցած քննարկումներում:

Ոլորտային խնդիրների իրենց դիտարկումներով հանդես եկան նաեւ կրթության, մշակույթի, սոցիալական ապահովության եւ մյուս գերատեսչությունների պատասխանատուները: ՀՀ էներգետիկայի եւ բնական պաշարների նախարար Արմեն Մովսիսյանն, օրինակ, ընդգծեց Արցախի էներգետիկ ներուժը: Լեռնային Ղարաբաղն ունակ է իր պահանջարկից եռակի ավելի էլեկտրաէներգիա արտադրելու: Նման ներուժ աշխարհում ոչ մի երկիր չունի, համոզմունք հայտնեց նախարարը, հավելելով, որ դրա իրականացման համար պետք է նախ ստեղծել համապատասխան իրավատնտեսական բազա, որպեսզի ներդրողները վստահ լինեն իրենց ձեռնարկումներում:

ՀՀ մշակույթի նախարար Հասմիկ Պողոսյանը տարակուսանք հայտնեց, որ առ այսօր ստեղծագործական բուհերն Արցախում մասնաճյուղեր չունեն: Նրա կարծիքով, կինոինդուստրիան Ղարաբաղում լուրջ հեռանկարներ ունի, որի բազան Արցախի պատմամշակութային հարստությունն է: [illegible]

ՀՀ վարչապետ Տիգրան Սարգսյանը [illegible] ներ կատարել, միաժամանակ պետք է ակնհայտ լինի, որ Ղարաբաղում բիզնեսը ձեռնտու է, նշեց նա: Հեռանկարային ոլորտներից Տ. Սարգսյանն առանձնացրեց գյուղատնտեսությունն ու զբոսաշրջությունը, ընդգծելով, որ ոչ միայն տարածաշրջանում, այլեւ աշխարհում Ղարաբաղը կարող է եւ պետք է ունենա բրենդներ:

Անդրադառնալով սակագնային քաղաքականությանը, ՀՀ վարչապետը նշեց, որ Հայաստանի Հանրապետությունում տարվող քաղաքականությունը պայմանավորված է միջազգային հարաբերություններով, եւ դա պետք է ըմբռնելի լինի նաեւ Ղարաբաղում:

Պատվիրակության ծրագրերում ուրույն տեղ էր զբաղեցնում Շուշիի զարգացման ծրագիրը: Այս նպատակադրությամբ ՀՀ կառավարության անդամները ղարաբաղյան գործընկերների հետ եղան «Շուշիի վերածնունդ» հիմնադրամի «Արվեստի, արհեստների եւ զբոսաշրջության» կենտրոնում, որտեղ քննարկվեցին Արցախի հինավուրց մայրաքաղաքի ռազմավարական խնդիրներ: Շրջագայելով Շուշիում, պատվիրակության անդամներն այցելեցին նաեւ «Արցախբանկի» նորակառույց շենք եւ «Մարիամյան վարժարան»՝ ծանոթանալու շինարարական աշխատանքների ընթացքին: Հաջորդ օրվա այցերը՝ Ասկերանի եւ Մարտունու շրջաններ, կապված էին այդտեղ նոր ջրատարների բացման արարողությունների հետ:

ՀՀ պատվիրակության այցի շրջանակներում, հուլիսի 5-ին ԼՂՀ Ազգային ժողովի նիստերի դահլիճում տեղի ունեցավ հայաստանյան մասնագետների հանդիպումը ԼՂՀ կրթության, մշակույթի եւ լրատվության ոլորտների պատասխանատուների հետ: Քննարկումների գլխավոր թեման Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունում մշակույթի զարգացումն էր՝ իբրեւ երկրի ծաղկման անտրոհելի պայման: Թեմայի շրջանակում, մասնավորապես, զեկուցողներից մեկը՝ Երեւանի գեղագիտական կենտրոնի տնօրեն Հենրիկ Իգիթյանը հավաստիացրեց, որ մոտ ապագայում Ստեփանակերտում կլինի նույնատիպ կենտրոն: Իսկ «Ռադիոհայի» տնօրեն Արամ Սարգսյանն ուրախությամբ փաստեց, որ իրենց ռադիոկայանի հեռարձակումն Արցախում արդեն իսկ իրողություն է:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակվում է [illegible]
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010 Հանրապետության 47
Ֆաքս 374 10 562863
e-mail: azg@azg.am
azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխավոր խմբագիր ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ /հեռ 521635
Խմբագիր [illegible] /հեռ 529221
Հաշվապահություն (գովազդ) /հեռ 582960
Լրագրողների սենեակ /հեռ 581841
Համակարգչ. ծառայություն /հեռ 582483
[illegible] /հեռ 529353
Համակարգչային ձեւավորում «Ազգ» թերթի
Թերթի նյութերի ամբողջական թե մասնակի արտատպումները [illegible]
"AZG" Daily NEWSPAPER
Editor-in-chief H.AVEDIKIAN / phone: 374 10 521635
47 Hanrapetoutian st., Yerevan, Armenia, 0010

Պատրա՞ստ են իշխանությունները թույլ չտալու երկրի տերպետրոսյանական հերթական ապակայունացումը

Դատելով հանրապետական պատգամավորների ինքնագրի հայտարարություններից՝ ոչ

Այն, որ Լևոն Տեր-Պետրոսյանը շարունակելու է հանրահավաքները մինչև այն պահը, երբ տեսնելով դրանց անարդյունավետությունը, հերթական անգամ դիմի փորձված մեթոդին՝ անկարգություններ հրահրելուն՝ ցանկալի է զոհերով, ինչպես եղավ մարտի 1-ին, մեր նախորդ հրապարակման մեջ նշել ենք: Հուլիսի 4-ի նրա կողմնակիցների հրավիրած հանրահավաքը և բողոքի գործողությունների շարունակման հայտարարությունները վկայում են այդ մասին: Տեսնելով, որ այդ օրվա «հուժկու» հանրահավաքի մասնակիցների թիվն ավելի քիչ է նախորդ «հուժկու» հանրահավաքի մասնակիցների թվից, հիմնականում ավագ սերնդի ՀՀՇ-ականների որդիներն ու արժանի հետնորդները՝ երիտասարդ ՀԺԵ-ականները գիշերային երթ կազմակերպեցին: Այն, որ դրանով խախտվում են մայրաքաղաքի այն փողոցների բնակիչների իրավունքները, որտեղով անցան երթի մասնակիցները, վերջիններս, մեղմ ասած, թքած ունեն: Ի վերջո, կարող են ասել, որ իրենք էլ իրականացնում են երթեր անցկացնելու իրենց սահմանադրական իրավունքը և իրենց իրավունքներն ավելի կարևոր են, քան մյուսներինը: Այսինքն, մարդկանց հիշյալ զանգվածն արդեն վերջնականապես որդեգրել է այդ գործելակերպը և իրենց համարում է վերին ճշմարտություն, իսկ իրենց գործողությունները, այդ թվում՝ ոչ օրինական մեթոդներով՝ պայքար իրավունքների համար, ազատագրական պայքար և այլն և այլն: Ինչ է սա նշանակում: Սա նշանակում է, որ հեռու չէ այն օրը, երբ հաղթում նոր անկարգություններ հրահրելը ՀՀՇ-ականների համար կդառնա օրինաչափ և տրամաբանական իրենց «պայքարի» ընթացքում: Պատրա՞ստ են գործող իշխանությունները թույլ չտալու երկրի հերթական ապակայունացումը:

Եթե վերոնշյալ հարցին փորձենք պատասխանել Հանրապետական կուսակցությունը ներկայացնող մի խումբ պատգամավորների ինքնագրի կեցվածքից ու հայտարարություններից՝ ոչ: Վերջիններս, մտահոգ լինելով միայն սեփական իշխանության պահպանմամբ, հանկարծ խոսում են Լևոն Տեր-Պետրոսյանի իր «հանդուրժողական» տոնի, «կառուցողական» պայքարի կամ երկրից հեռանալու մտադրության մասին: Ցանկալին իրականության տեղ ներկայացնելով, երիտասարդ և ոչ երիտասարդ հանրապետականները բացարձակապես որևէ խորքային և այլ աշխատանք չեն կատարում բացահայտելու համար ՀՀՇ-ականների՝ պետականությանը սպառնացող գործունեության իրական պատկերը: Ավելին, նրանք շողոքորթում են այդ նույն ՀՀՇ-ական մամուլին, որին մեծապես «պարտական» են իրենց դեմ ձեռնարկվող արշավի համար:

ՀՀԿ-ականներին թերևս ավելի շատ մտահոգում է այն հանգամանքը, որ վարչապետ դարձավ Տիգրան Սարգսյանը, քան թե այն, որ ՀՀՇ-ական ռեժիմը կարող է կործանարար լինել երկրի համար: Կարծես թե որևէ մեկը մեղավոր է, որ կուսակցության շարքերում բարձր պետական պաշտոն զբաղեցնելու ունակություններ ունի միայն Տիգրան Թորոսյանը, որ Անդրանիկ Մարգարյանից հետո վարչապետի պաշտոնի համար ավելի արժանավոր թեկնածու չկար, և Սերժ Սարգսյանը նոր վարչապետի նշանակմամբ կատարել է իր նախագահության առաջնահերթ քայլը: Ի դեպ, անգամ նույն Լևոն Տեր-Պետրոսյանն ու նրա շրջապատը սփոփված ընդունում են այդ փաստը, չմոռանալով, իհարկե, դա վերագրել իրենց «շարժմանը»:

Բանն այնտեղ է հասել, որ Լևոն Տեր-Պետրոսյանը, որը շատ հանգիստ քնել էր մարտի 1-ի լույս 2-ի գիշերը, որը նախ հրահանգեց իր կողմնակիցներին անհանալ ֆրանսիական դեսպանատան մատույցներում, ապա երբ իմացավ մարդկային զոհերի մասին, նոր միայն հրահանգեց ցրվել, որը չէր կարողանում զսպել իր ուրախությունը Սահմանադրական դատարանում հենց այն նույն օրը, երբ թաղում էին մարտի 1-ի զոհերին, իր կառավարման տարիներին բնորոշ այլանդակությունների և մարտի 1-ի զոհերի համար մեղադրում էր Ռոբերտ Քոչարյանին: Մինչդեռ չլիներ Ռոբերտ Քոչարյանի թեկուզ և ուշացած վճռականությունը, զոհերի թիվն ու անկարգությունների ծավալներն անհամեմատ ավելի կլինեին, չխոսելով արդեն այն մասին, թե դա ինչ ծանրագույն հետևանքներ կունենար մեր պետության համար, թե ինչ քայլեր կձեռնարկեին այդ օրերին իրենց «դուրս եկած» և պատեհ առիթի սպասող մեր հարևանները: Այն, որ Ռոբերտ Քոչարյանին են պարտական հանրապետականները նաև նրա համար, որ հետընտրական շրջանում կանխվեց իրենց կուսակցությունից «առնետավազքը» դեպի Լևոն Տեր-Պետրոսյանի ճամբար, երևի թե իրենք ամենից լավ գիտեն: Սակայն այսօր նրանցից և ոչ մեկը չի էլ փորձում հակադրվել Հայաստանի երկրորդ նախագահին ուղղված ՀՀՇ-ականների մեղադրանքներին:

Անշուշտ, ճիշտ չի լինի, որ Սերժ Սարգսյանն անձամբ պատասխանի ՀՀՇ-ի մեղադրանքներին, և ճիշտ չէր, որ ժամանակին նույն կերպ վարվում էր Ռոբերտ Քոչարյանը: Սակայն երկուսում էլ հավասարապես քարոզչության ոլորտում չունեն կամ չեն ցանկանում ունենալ պրոֆեսիոնալներ, որոնք կարողանային կտրուկ և համարժեք արձագանքել ստահոդ տեղեկատվությանը և հայտարարություններին: ՀՀԿ-ականներն էլ զբաղված են զուտ իրենց բիզնեսային կամ կարիերիստական շահերն առաջ տանելով: Մոտ կամ քիչ հեռու ապագայում նրանք կանգնելու են նույն իրավիճակի առաջ, որի առաջ կանգնած էին նախագահական ընտրություններին նախորդող և հաջորդող շրջանում: Անկախ այն բանից, որ Տիգրան Սարգսյանի գլխավորած նոր կառավարությունը ձգտում է արմատական քայլեր ձեռնարկել օրինականություն հաստատելու և հասարակական դժգոհությունը նվազեցնելու ուղղությամբ, հիշողություն չունեցողները չեն պակասելու մեր հասարակության թե՛ սոցիալապես ծանր վիճակում գտնվողների, թե՛ գործարարությամբ զբաղվողների, թե՛ բարձր աշխատավարձ ստացող պետական չինովնիկների մեջ, որոնք հերթական անգամ հոտային մոտեցմամբ կարձագանքեն սեփական պետությունը հանձնելու տերպետրոսյանական կոչին: Այդ ժամանակ տեղին կլինի ՀՀԿ-ականներին հիշեցնել Լևոն Տեր-Պետրոսյանի իր Հայաստանից հեռանալու կամ երկխոսության պատրաստակամության մասին իրենց մեկնաբանությունները: Ասենք, որ մեր հասարակության համար առանձնապես ցավալի չի լինի, եթե իշխանական կուսակցությունը լինի ոչ թե ՀՀԿ-ն, այլ մեկ ուրիշը: Ցավալին կլինի հերթական անգամ պետություն կորցնելը կամ լավագույն դեպքում՝ Լեռնային Ղարաբաղը կորցնելն ու տասնամյակներով երկրորդական պետություն դառնալը, ինչն իրականացնելու ուղղությամբ այդպես ջանում են Լևոն Տեր-Պետրոսյանն ու իշխանության կարոտից տառապող ՀՀՇ-ն:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

ՕՐԱՑՈՒՅՑ

Այսօր

- ժամը 10.00-ին «Կոնգրես» հյուրանոցում տեղի կունենա «Բազմակարծությունը Հայաստանի լրատվամիջոցներում» թեմայով միջազգային կոնֆերանս:
- ժամը 10.00-ին «Կոնգրեսի» «Պիկասո» դահլիճում տեղի կունենա Spectrum Ռազմավարական կենտրոնի գիտաժողովը «Իրանը որպես տարածաշրջանային տերություն» թեմայով:
- ժամը 10.30-ին ԳԱԱ նախագահության նիստերի դահլիճում կնշվի ֆիզիկոս, Ֆիզիկայի ինստիտուտի և արագացուցիչի հիմնադիր Ա. Ալիխանյանի 100-ամյակը:
- ժամը 11.00-ին ԱԺ 330 սենյակում տեղի կունենա ԵԱՀԿ ԽՎ պատվիրակության անդամների մամուլի ասուլիսը:
- ժամը 12.00-ին Ֆրանսիայի դեսպանատանը ասուլիս կտան դեսպան Սերժ Սմեսոֆը և եվրոպական հանձնաժողովի պատվիրակության ղեկավար Ռաուլ դե Լյուզենբերգը:
- ժամը 12.00-ին ԱԺ-ում տեղի կունենա մարտի 1-2-ի իրադարձությունները ուսումնասիրող ժամանակավոր հանձնաժողովի նիստ:
- ժամը 12.00-ին «Նովոստի» մամուլի կենտրոնում (Վարդանանց 7) կհյուրընկալվի էկոնոմիկայի նախարար Ներսես Երիցյանը:
- ժամը 13.00-ին «Հայացք» մամուլի ակումբի հյուրն է Լևոն Տեր-Պետրոսյանի մամուլի խոսնակ Արման Մուսինյանը:
- ժամը 13.00-ին «Երևան» հյուրանոցում «Ոսկե ծիրանը» հրավիրում է մամուլի ասուլիս, որի ժամանակ կներկայացվի «Ոսկե ծիրանի» համագործակցությունը ՀՀ-ում մի շարք դեսպանատների և միջազգային կառույցների հետ:
- ժամը 14.00-ին «Ուրբաթ» ակումբի հյուրն է խաղաղագետ Լևոն Մելիք-Շահնազարյանը: Հյուրը կխոսի ԼՂՀ խնդրի կարգավորման գործընթացի մասին՝ ռուս-ադրբեջանական վերջին պայմանավորվածությունների համատեքստում:
- ժամը 15.00-ին Տարածքային կառավարման նախարարությունում տեղի կունենա փոխնախարար Վաչե Տերտերյանի ասուլիսը՝ Երևանի օրենքի վերաբերյալ:
- ժամը 17.00-ին Նկարիչների միությունում տեղի կունենա Ստեփան Անդրանիկյանի 80-ամյակին նվիրված հոբելյանական ցուցահանդես:

Ցավակցություն

«Ազգ»-ի խմբագրակազմը խորապես ցավակցում է իր աշխատակից Աշոտ Սողոմոնյանին սիրելի բարեկամի՝ **Ռոմիկ Հակոբջանյանի** մահվան կապակցությամբ:

Հոգեհանգստությունը՝ այսօր, Այգես Այգեշյան 70 բն. 11 հասցեից, ժ. 14.00-ին:

Պահանջվում են քավության նոխազներ

1-ին էջից

Մնացյալը կախված է եղել այս կամ այն ղեկավարի բարոյականության, խղճի, գիտելիքների ու սկզբունքների տկրային հարաբերությունից: Ու այն մարդուն, ով Արթուր Մկրտչյանի ԼՂ ԱԺ նախագահ ընտրվելիս Ղարաբաղ էր գնացել հայաստանցի մի խումբ բարձրաստիճանների հետ, և վերջիններիս Ղարաբաղ գնալու միակ նպատակը ընտրությունների արդյունքների վրա ազդելն ու Ռոբերտ Քոչարյանին Ղարաբաղի ԱԺ նախագահ դարձնելու նպատակ էր հետապնդում (դա այդ պահին չստացվեց՝ ղարաբաղցիների հաստատակամության պատճառով), դժվար է հավատացնել, որ 1998 թվականի իշխանափոխությունը սկզբունքային պայմանավորվածությունների արդյունք չէր:

Նույն կերպ ինձ դժվար է հավատացնել, որ այժմ, մարտի 1-ի ողբերգական իրադարձություններից չորս ամիս անց տեղի ունեցող հանրահավաքները Տեր-Պետրոսյանի հայրենասիրության և երկրի ժողովրդի ավելի լավ օրերի վրա դնելու ցանկության հետևանք են միայն, ու անկախ նրանից, որ, ասենք, Դավիթ Շահնազարյանին ճանաչում և հարգում եմ որպես իր տեսակի առավել լիարժեք ներկայացուցչի, դա նշանակում է, որ նա Տեր-Պետրոսյանի և նրա ընտանեկան-ընկերական շրջապատի հետ նույն կլանի ներկայացուցիչ չէ, և իր կլանի հետ չի ուզում վերադառնալ իշխանության՝ համապատասխան հարմարություններով հանդերձ:

Ուրիշ բան, որ կա զանգված, ով դժգոհ է շատ ու շատ բաներից, և նրանք չգիտես ինչու համոզված են, որ Տեր-Պետրոսյանն ընդունակ է իրականացնելու փոփոխությունների իրենց ձգտումները: Ու ես հարգում եմ այդ զանգվածի՝ իրենց կյանքը փոխելու լիովին սահմանադրական ցանկությունը: Բայց դա չի նշանակում, որ ես թույլ պետք է տամ (ինձ մասով, իհարկե, քանի որ հասարակ մահկանացու եմ և այդ սահմաններում միայն կարող եմ գործել), որ Տեր-Պետրոսյանն այս անգամ ևս խաբի չիմացողին իր գեղեցիկ ձևակերպված խոստումներով: Ճիշտ է, եթե ժողովրդի մի մեծ զանգված ուզենա, որ իրեն հերթական անգամ խաբեն, ես և ինձ նմաններն այստեղ ոչինչ անել չենք կարող, ընդամենը պետք է նայենք, թե ինչպես են մարդիկ մի անգամ ևս խաբվում, սակայն անգամ հանրահավաքի մասնակիցների միջով շրջելիս կարելի է դատել, թե ովքեր են մասնակիցները, նախ՝ կազմակերպիչները բացառապես Տեր-Պետրոսյանի կողքին եղած 90-ականների սկզբի իր կողմնակիցներն են: Նրանց միացել են երիտասարդներ, որոնցից շատերի մասին հարցնելիս պարզվում է, որ էլի նրանց ծնողներն են կամ նախկին ՀՀՇ-ականներ, կամ Տեր-Պետրոսյանի օրոք պաշտոնյաներ են եղել: Եվ, իհարկե, մեր ժողովրդի ակտիվ զանգվածը, ով օրինական իր իրավունքը՝ իր անտանելի կյանքն ուղղելու հույսերը ժամանակին ուրիշներից, վերջում՝ Ս. Դեմիրճյանից կապելուց հետո ինչ անեն, հայացքն ուղղել է Տեր-Պետրոսյանին, խլացնելով ու խեղդելով անցյալի վատ հուշերը կապված այս գործչի հետ և մտածելով՝ մարդ ես, գուցե փոխվել է: Սա այս է:

Եվ զարմանալի էլ չէ, որ վերջին հանրահավաքում Տեր-Պետրոսյանն օգտվեց նախկինում գերազանց աշխատած սխեմաներից. այն է՝ ամեն ինչում մեղավոր է նախկին նախագահը (իր հանդեպ նույն կերպ վարվեց, չէ՞, սեփական պատկերով և նմանությամբ կերտված «էլիտան»), իսկ այ, Ս. Սարգսյանին դեռևս պետք չէ ձեռք տալ, նա դեռ գուցե պետք գա սեփական իշխանատենչական (իր կամ իր կլանի կողմնակիցներից մեկի) նկրտումները գոնե կիսով իրականացնելիս: Հիշո՞ւմ եք՝ ժամանակին ինչպես Վանո Սիրադեղյանին քավության նոխազ դարձնելու փորձ արվեց, կարծես նա բոլոր վատ բաները կարող էր անել միայնակ, Տեր-Պետրոսյանի գլխի վրայով: Ինչո՞ւ նույն կերպ չի կարելի վարվել հիմա, ու դրա համար ամենահարմար թեկնածուն արդեն գնացած նախագահն է, որն ի վերջո այնքան խենթ չէ, իր գլխի ճարը կտեսնի: Ամենևին չստանձնելով Քոչարյանի փաստաբանի դերը, որը պետք է որ ամեն նոր նախագահի թիմում համարժեքներ տեղավորվել փորձող նրա նախկին թիմակիցները, ընդամենը մատնացույց են անում, որ քավության նոխազի ինստիտուտը բնավ մեր ժամանակներում չի հորինվել, և տարբեր քաղաքական համակարգեր հազարամյակների ընթացքում դա լավագույնս կիրառել են:

Սերժ Սարգսյանն էլ երկիրը ցնցումների չտանելու, եվրոպական պայմանագրերը իրականացնելու հրամայականի տակ է, ստիպված է, չէ՞, ինչ-որ զիջումների գնալ տարիներ առաջվա իր թիմակցի հանդեպ:

Այս բոլորն այսքան տխուր չէր լինի, եթե հանրահավաքի գնացողները, որ մեր եղբայրներն ու քույրերն են և բնավ ոչ թշնամու բանակից, այսքան լավ չտեղավորվեին վերևներից գծվող սխեմաների մեջ, այսքան իրենց հիշողությունից չջնջեին անցյալը (գոնե ավագ հասակը), թեև դա էլ հոգեբանությունը բացատրում է. մարդը կարողանում է գոյատևել ու ոտի կանգնել, եթե շրջափակում է իր ոչ դրական հիշողությունները և միայն ցանկալի հիշողությունների վրա կառուցում իր հետագա հայացքը: Այս դեպքում այդ սկզբունքն է աշխատում:

Հայ որբուկների Կատարինե մայրիկը

Ազգերի ընկերակցության համաձայնագրով 1925-ի հունիսի 17-ին Հայաստան ժամանեց ընկերակցության գաղթականական հանձնաժողովի գերագույն կոմիսար, նորվեգացի խիզախ բևեռախույզ, խաղաղության Նոբելյան մրցանակակիր, մեծ մարդասեր Ֆրիտյոֆ Նանսենը՝ տեղում ծանոթանալու իր անունը կրող անձնագրով Եվրոպայի երկրներում ապաստան փնտրող հազարավոր հայ գաղթականների գոնե մի փոքր մասին Հայաստանում տեղավորելու և նրանց համար տանելի կենսապայմաններ ստեղծելու հարցը:

Մոտ կես ամիս Նանսենի հանձնախումբը աշխատեց Հայաստանում, և Ազգերի ընկերակցության հերթական նիստում իր հաշվետու զեկուցումն ընթերցելիս Նանսենը չկարողացավ ցավով չհիշատակել, որ Հայաստանում տեսել է «ամենամեծ որբանոցներն աշխարհում»: Ալեքսանդրապոլում տեղակայված Մերձավոր Արևելքի Ամերիկյան նպաստամատույց կոմիտեի՝ Սևերսկու, Կազաչի պոստի, Պոլիգոնների որբանոցներն իրենց ստվարածավալությամբ ու վեհությամբ ցնցել էին նրան, և հավաստ՝ ներշնչել, որ ուժեղ, խելացի հայացքներով, աշխատասեր այդ փոքրիկները հետագայում կկարողանան շենացնել ու հզորացնել իրենց երկիրը:

Եթե Նանսենը Հայաստան այցելեր 1924-ի ամռանը, ապա աշխարհի ամենամեծ որբանոցների կողքին կտեսներ նաև մի փոքրիկ ու համեստ հաստատություն ևս՝ իր հայրենակցուհի Կատարինե Բոդիլ Բյորնի խնամքի տակ գտնվող «Լուսաղբյուր» անունը կրող նորվեգական որբանոցը, ուր ապաստանած 33 հայ որբուկների համար բարի ու հոգատար այդ կինը դարձել էր բոլորից սիրված «Կատարինե մայրիկ»:

Ո՞վ էր Բոդիլ Բյորնը և ինչո՞ւ էր իր մարդասիրական գործունեության համար հատկապես ընտրել Հայաստանը:

ՀՍԽՀ արտաքին գործերի նախարարության պահանջով օտարերկրացիների լրացրած անձնական հարցաթերթից տեղեկանում ենք (հարցաթերթը լրացվել է 1923-ի դեկտեմբերի 5-ին), որ նա ծնվել է Նորվեգիայի Կրագերո քաղաքում՝ նավատեր Հենրիկս Բյորնի ընտանիքում, 1871-ի հունվարի 27-ին, որ Հայաստան է ժամանել 1922-ի գարնանը Կոստանդնուպոլսից, 4 ամիս ապրել է Երևանում, 1922-ի օգոստոսին սեփական միջոցներով որբանոց է հիմնել Ալեքսանդրապոլում, ուր և աշխատում է: Խոսում է անգլերեն, գերմաներեն, նորվեգերեն, հայերեն և շատ քիչ՝ թուրքերեն:

Կատարինե Բոդիլ Բյորնը Ալեքսանդրապոլի «Լուսաղբյուր» որբանոցի սաների հետ

Ընդամենը այսքանը: Կցկտուր տեղեկություններ, որոնք ինձ հետաքրքրող հարցերի պատասխանը այդպես էլ չէին ամբողջացնի, եթե չլինեին Բոդիլ Բյորնի թոռ Յոախ Ֆլեմինգ Բյորնի զրույցները իր տատիկի հետաքրքրական և մի քիչ էլ անսովոր կյանքի պատմության մասին:

Յոախին ես կատակով «նորվեգահայ» եմ ասում: Երբ իմ առաջին անգամ նրան պատմեցի, թե ինչու մեր լեզվում ունենք «սփյուռքահայ», «ամերիկահայ», «ֆրանսահայ» և էլի տասնյակների համար նմանատիպ բառեր, նա անմիջապես հասկացավ և ծանոթ թափահարեց գլուխը՝ հաստատելով, որ ինքն ընդունում է իր «նորվեգահայ» լինելը:

Տատիկի մասին Յոախն պատմում էր Օսլոյից Կրագերո ձգվող ճանապարհին:

Յոախն առաջին անգամ Հայաստան է այցելել 2004 թվականին, ինչպես ինքն էր ասում՝ միայն հետաքրքրասիրությունից դրդված: Ուղղակի ցանկացել էր տեսնել իր հոր պատմական հայրենիքը: Հետո նա սիրել է Հայաստանը, Երևանը, Դիլիջանի անտառները, անգամ Ծաղկաձորի դահուկավազքի ուղիները, սիրել է հայերին, որոնց մեջ ինչ-որ ծագումնական բան է տեսնում, անբացատրելի մի բան, և երբեմն ինքն էլ էր պահանջում այն հարցի պատասխանը, թե ինչու այդպես սիրեց Հայաստանը:

Հասնում ենք Կրագերո՝ Նորվեգիայի հարավում գտնվող ամառանոցային փոքրիկ քաղաքը: Քաղաքի կենտրոնական մասում գտնվող գեղեցիկ շենքը, ուր այժմ տեղավորված է քաղաքապետարանը, ժամանակին պատկանել է հարուստ նավատեր Հենրիկս Բյորնին, և հենց այդ շենքում է ծնվել ու իր մանկությունն անցկացրել Կատարինեն:

«Ես հիշում եմ տատիկիս իբրև վերին աստիճանի ուժեղ բնավորության, նպատակասլացության մարմնացման», պատմում էր Յոախն, և ես արդեն շատ բնական էի ընդունում պատմության շարունակությունը, որ թողնելով հարուստ ու բարեկեցիկ կյանքը՝ նա միսիոներուհու առաքելությամբ 20-րդ դարի սկզբին հայտնվում է ոչ այնքան ապահով այնպիսի մի վայրում, ինչպիսին Անատոլիան էր:

Դարավերջին Արևմտյան Հայաստանում հայերի զանգվածային կոտորածների ականատեսը դառնալով՝ Բոդիլ Բյորնը ավելի շատ սկսում է զբաղվել անապաստան որբերի ճակատագրով, իր անձնական միջոցներով խնամում և սովից ու կոտորածից փրկում է հարյուրավոր անօթևան երեխաների:

Ահա այստեղ էլ՝ Մուշում, 1917-ին Կատարինեն որդեգրում է 1915-ին ծնված և ահեղ սպանդից փրկված հայ մանչուկ Ռաֆայելին, իր հետ տանում Նորվեգիա, ուր նրան մկրտում է՝ տալով իր աշխարհահռչակ հայրենակցի անունը: Ֆրիտյոֆ-Ռաֆայելը մնում է նրա միակ զավակը, քանի որ Կատարինեն չի ամուսնանում և ընտանիք չի կազմում:

Յոախն Ֆրիտյոֆ-Ռաֆայելի որդին է՝ կիսով չափ հայ, կիսով չափ ֆինն (մայրը ֆիննուհի է), ինքը՝ զտարյուն նորվեգացի, ինձ համար՝ «նորվեգահայ»:

Կատարինեն շուտով վերադառնում է Մերձավոր Արևելք, հայ որբերի խնամքով զբաղվում Սիրիայի, Լիբանանի, Պոլսի որբանոցներում, իսկ 1922-ին Պոլսից անցնում Հայաստան, Ալեքսանդրապոլում հիմնում իր որբանոցը՝ 7-ամյա Ֆրիտյոֆին թողնելով Բեյրութի ֆրանսիական դպրոցում:

Մինչ Կրագերո գնալը Նորվեգիայի թագավորական արխիվում ես արդեն տեսել էի միսիոներուհի Բոդիլ Բյորնի՝ Թուրքիայից Նորվեգիա ուղարկած ամենամյա հաշվետվությունների և օրագրերի տետրերը, իսկ արխիվի գլխավոր ֆոնդապահը ինձ պատմել էր, թե ինչ սահմռկեցուցիչ տեղեկություններ կան հայերի սպանդի անմիջական ականատեսի ուղարկած այդ գրառումներում: Տեսել էի նաև Յոախի ընտանեկան արխիվում խնամքով պահպանվող Բոդիլ Բյորնի և փոքրիկ Ֆրիտյոֆի 2 տարվա նամակագրությունը՝ Ալեքսանդրապոլից Բեյրութ և հակառակը: Հատկապես հուզիչ էին Բեյրութից գրված «նամակները» (առանց նոր սովորած տառերի, առաջին բառերի և տողերի մանկական զունազարդ նկարներով բացիկներ էին հիշեցնում): Իսկ Բոդիլ Բյորնը, հոգալով Ալեքսանդրապոլի որբուկների խնամքը, չէր մոռացել հոգեհարազատ գոնե հեռվից հղել սիրո և կարոտի հավաստիացումներ, իր մայրական խորհուրդները, հայտնել իր հպարտությունը նրա մասին ստացած գովեստի խոսքերի առթիվ:

Ցավոք, Կատարինեի որբախնամ գործունեությունը 1924-ի վերջին խորհրդային Հայաստանի կառավարությունը կասեցրեց: Բացատրությունը մեկն էր. փոքր որբանոցները լուծարվում էին, որբերին տեղափոխում էին Ամերիկյան որբանոցներ, իսկ նրանց զբաղեցրած շենքերը օգտագործվում էին այլ կարիքների համար:

Համառ և հետևողական Կատարինեն որոշում է հեշտությամբ չհանձնվել և հայերենով նամակ է հղում ժողկոմխորհի նախագահին՝ խնդրելով հնարավորություն տալ շարունակելու իր գործը:

Նամակի վրա կա մակագրություն՝ թողնել անհետևանք:

Ահա այսպես է ավարտվում Կատարինե Բոդիլ Բյորնի մարդասիրական առաքելությունը Հայաստանում, թեև նա այդպես էլ չի հանձնվում և մինչև 1934-ը շարունակում է աշխատել Սիրիայի հայ գաղթօջախի որբախնամ հաստատություններում:

Կատարինե Բոդիլ Բյորնը Ֆրիտյոֆի հետ

Ֆրիտյոֆ Բյորնի որդին՝ Յոախ Բյորնը

Յոախ Ֆլեմինգ Բյորնը իր տատիկի կյանքի զարմանալի և ուսանելի պատմությունը ֆիլմի է վերածել: Ֆիլմի նկարահանումների ժամանակ նա եղել է իր հոր ծննդավայր Մուշում, Սիրիայում, Գյումրիում, օգտվել է նաև Հայաստանի ազգային արխիվի տրամադրած լուսանկարներից ու փաստաթղթերից: «Ոսկե ծիրան» փառատոնի շրջանակներում կցուցադրվի նաև Կատարինե Բոդիլ Բյորնի մարդասիրական գործունեության մասին պատմող փաստագրական կարճամետրաժ ֆիլմը, Նորվեգացի բարերարի հիշատակին նվիրված արարողություններ կկատարվեն նաև ԳԱԱ Հայոց ցեղասպանության թանգարան-ինստիտուտում:

Ես ուրախ եմ, որ Յոախն ավարտին հասցրեց իր այս մտահղացումը և հաջողություն եմ մաղթում նրա հաջորդ ձեռնարկմանը, որն այնքան էլ դյուրին չէ նրա համար:

Յոախն ինքնուրույն փորձում է հաղթահարել հայոց լեզվի՝ անհաղթահարելի թվացող խութերն ու խոչընդոտները՝ բողոքելով, որ հայերենը շատ դժվար լեզու է, սակայն ես համոզված եմ, կանցնի որոշ ժամանակ, ես ու իմ «նորվեգահայ» բարեկամը կզրուցենք մեր մայրենիով:

ԷՄՄԱ ԿՈՍՏԱՆԴՅԱՆ
Հայաստանի ազգային արխիվի փոխտնօրեն

«Գթասրտությունը զոհաբերում է, նվիրում, հոգու գործ»

Ասում է «Մեր տունը» հասարակական կազմակերպության նախագահ Տիգրանուհի Կարապետյանը

- Սատարել որբ երեխաներին հեշտ գործ չէ: Ինչո՞ւ սկսեցիք այս աշխատանքը:

- Ծնունդով լինելով սփյուռքահայ, տեսել եմ երկրաշարժը, օգնել մարդկանց՝ ինչով հնարավոր է: Երկրաշարժը փորձության ժամանակաշրջան էր, որը պետք է անցնեի: Իմ կյանքի նպատակն է եղել հնարավորինս օգնել մարդկանց: Որևէ կամ կորուստ ունեցող մարդուն կարելի է օգնել ոչ միայն հագուստով կամ դրամով, նաև մի քիչ, մխիթարող խոսքով: Այս գործով զբաղվելն ինձ համար պատահական չէր: Ամուսինս՝ Սեդրակ Կարապետյանը, Հայ առաքելական եկեղեցու վարչական աշխատողներից է: Երկրաշարժից հետո քահանա Տրդատ Աշըքյանի հետ ստեղծեցին երեխաներին օգնելու «[illegible]» («[illegible]») ծրագիրը: Այս այդ ծրագրի՝ Հայ առաքելական եկեղեցու քանի օգնության գրասենյակներ ստեղծվեցին Գորիսում, Սիսիանում, Գյումրիում: Աշխատանքներ իրականացվեցին նաև Արարատյան հայրապետական թեմի բարեգործական գրասենյակում: Դժվարին տարիներին, վստահաբար կարելի է ասել, նրանք առաջինն էին օգնում Հայաստանի 4 մանկատներին: Այդ ծրագիրն ավելի ընդարձակվեց, շատերն աջակցեցին, և ես էլ միացա նրանց: Երբ վիճակը Հայաստանում մի փոքր բարելավվեց, սկսեցինք Գավառի մանկատանը միայն օգնել: Մենք սնունդ, հագուստ, տնտեսական ապրանքներ, վերջին զանգի ծախսերն էինք հոգում: Նորոգեցինք կաթսայատունը, մանկատունն ապահովվեց տաք ջրով: «Մեր տունը» ստեղծվեց 2005 թվականին և մանկատան երկարամյա տնօրեն Նիկոլայ Նալբանդյանն իր հարուստ փորձով ու հմտությամբ, օգտակար խորհուրդներով օժանդակեց մեր գործունեությանը և շատ դժվարին խնդիրներ լուծվում էին նրա շնորհիվ: Մենք միշտ վստահում ենք նրան:

- Բարեգործ համարո՞ւմ եք ձեզ:

- Կարծում եմ, որևէ մայր հնարավոր չէ անտարբեր անցնել որբ երեխաների կողքով: Իմ արածն ուղղակի գթասրտություն է: Մենք դեռ մանկուց՝ Գավառի մանկատնից, ծանոթ ենք այս երեխաներին: Ճիշտ է, պետությունը հոգում է մանկատան երեխաների որոշ հարցերում՝ ունեն սեփական տանիք, հագուստ և սնունդ, սակայն մի շատ կարևոր խնդիր մնում է: Օրենքով չափահաս 18 տարեկանները պետք է դուրս գան մանկատնից: Այդ երեխաները կյանք են մտնում դժվարությամբ ու անհույս: Հասկանալով խնդրի դժվարությունը, որոշեցինք ստեղծել «Մեր տունը» ՀԿ-ն՝ 18 տարեկան դարձած աղջիկների համար: Դեռ մանկատան աղջիկները սովորում են գորգագործություն, դաստիարակված են, հմուտ՝ տնտեսական գործերում, մեր մոտ էլ շարունակում են իրենց գործը: Սկզբում ընդամենը 7 սան ունեինք, այսօր մեր աղջիկները 11-ն են: Մեր պայմանները լավն են, սակայն մեր մոտ կարող է առավելագույնը 13 աղջիկ բնակվել: Այսօր նրանցից 7-ը բարձր առաջադիմությամբ սովորում են Էջմիածնի «Գրիգոր Լուսավորիչ» համալսարանում, պատրաստվում մանկավարժ և հոգեբան դառնալ: Նրանք արդեն այնքան շատ հագուստներ ունեն, որ ավելորդները հավաքում և ուղարկում են ուրիշ բարեգործական հիմնարկներ: Կարծում եմ, գթասրտություն կա նրանց մեջ: Գթասրտությունը զոհաբերում է, նվիրում, հոգու գործ: Համոզված եմ, որ սիրված լինելու համար պետք է այդ սերը նվաճել: Հաճախ աղջիկների հետ զրուցելիս հիշեցնում եմ, որ Աստծուն ոչ միայն հիվանդ ու սգավոր լինելու ժամանակ պետք է հիշել, այլև՝ երջանիկ պահերին: Աստծո նման պետք է գթասիրտ լինել:

- Նրանց հասարակության լիարժեք անդամ դառնալու համար ի՞նչ է անհրաժեշտ:

- Սեր և գթասրտություն: Կարևորում եմ այս երեխաների շփումը մշակութային՝ ընտանիքների, գրողների, հոգևորականների հետ: Բժիշկ Սամվել Ֆրանգյանը հաճախ է այցելում և օգնում, իսկ Էջմիածնի [illegible] մեծությամբ անվճար սնունդ է տրամադրում նրանց: Աղջիկներին շատ խաղաղ ընտանիքներ են օգնում, հագի փոքր տոներին, տարբեր մասնագիտության մարդիկ, ովքեր հաճախ այցելում են նրանց: Փողոցի տղաները անկիրթ մոտեցում չեն ցուցաբերում, հարգանքով և ուշադիր են նրանց նկատմամբ: Արդեն երկու աղջիկ ամուսնացել են և մայր դարձել: Կուզեի, որ երջանիկ է, որ այդպիսի լավ մայրեր ունի: Աղջիկները հաճախում են Էջմիածնի Ս. Աստվածածին եկեղեցի և հոգևոր դասեր ստանում Տեր Եղիշեից, ում շատ են սիրում: Երբեմն հայտնվում է նրանց հարազատներից որևէ մեկը, և պարզվում է, որ սոցիալական ծանր վիճակի կամ այլ լուրջ խնդրի պատճառով երեխան որբացել է: Հնարավոր չէ նկարագրել այն զգացողությունը, երբ երեխան հարցնում է, թե ինչու է հայտնվել մանկատանը: Մեզանից որևէ մեկը չի կարող նրանց համար մայր դառնալ: Մենք նրանց կյանքում պարզապես ժամանակավոր ենք, օգնում ենք, որ սիրեն մարդկանց, չար չլինեն, չմերժեն ուրիշներին, թեև նրանք միշտ էլ ծնողի սիրո կարիքն են զգում:

Զրուցեց
[illegible]

Ցեղասպանությունը դարձավ XX դարի խորհրդանշանը

Արդի աշխարհում ցեղասպանության թեման հուզում է ոչ միայն հայերիս: Ինտերնետում նույնիսկ տեղ է գտել օնլայն-հանրագիտարան՝ նվիրված դարի զանգվածային բռնությունների վերլուծությանը: Այդ համաշխարհային ծրագիրը ստեղծողները՝ քաղաքական գիտությունների Փարիզի ինստիտուտի աշխատակիցները, գտնում են, որ մինչեւ օրս ոչ ոք ի մի չի բերել Օսմանյան կայսրությունում, Խորհրդային Միությունում, նացիստական Գերմանիայում, Կամբոջայում, Ռուանդայում եւ այլուր տեղի ունեցած ոճրագործությունների հետեւանքները:

Կարելի՞ է ասել, որ մեր օրերում ցեղասպանության խնդիրն ավելի ու ավելի հրատապ է դառնում: Այս եւ մի շարք այլ հարցերով մենք դիմեցինք պատմագիտության դոկտոր, պրոֆեսոր, ՌԴ ԳԱ թղթակից անդամ Սերգեյ Հարությունովին:

- Ցեղասպանության խնդրի նկատմամբ աշխարհում հետաքրքրություն, անշուշտ, կա, բայց ես այդքան հուսատու չէի համարի: Այդ երեւույթը մեծամասամբ բնորոշ էր XX դարին: Իհարկե, մինչ այդ էլ զանգվածային կոտորածների ինչ փաստեր չեն եղել բարբարոս կայսրությունների ստեղծման, գաղութային պատերազմների, բուրժուական-կապիտալիստական համակարգի ձեւավորման ժամանակ եւ այլն: Սակայն, կրկնում եմ, հենց անցյալ դարում ցեղասպանությունը դարձավ ազգային քաղաքականության հեծանիվ, կրելով զանգվածային բնույթ եւ գաղափարապես աջակցվելով պետության ու իշխանության կողմից: Եվ, ավա՜ղ, մեր ժողովուրդը դարձավ անցած հարյուրամյակի առաջին զոհը:

- XX դարը, իրոք, համարվեց ցեղասպանության խորհրդանշան:

- Ես այլ կերպ կասեի՝ ցեղասպանությունը դարձավ դարի խորհրդանշանը: Այն հրեշավոր ձեւեր ընդունեց, քանզի ամենուրեք գերիշխում էր լիակատար տոտալիտարիզմի միտումը:

- Ներկայումս հաճախ կարելի է լսել, որ ՄԱԿ-ի ավանդական ձեւակերպումը հնացել է եւ ժամանակն է փոխելու: Օրինակ է բերվում, թե ինչո՞ւ չի կարելի ցեղասպանություն ճանաչել գյուղացիների, հավատացյալների, մտավորականության, քաղաքական խմբավորումների զանգվածային ոչնչացումները: Չէ՞ որ դրանց զոհերը տասնյակ միլիոնավոր մարդիկ են: Պատահական չէ, որ Ուկրաինան պահանջում է ցեղասպանություն ճանաչել գոլոդոմորը:

- Մարդկության պատմության մեջ տեղի ունեցած բազում դաժանագույն հանցագործությունների մեջ ՄԱԿ-ը ցեղասպանությունը որակում է որպես այնպիսի գործողություն, որը կիրառվում է որեւէ ազգային, էթնիկական, ռասայական կամ կրոնական խմբի լրիվ կամ մասնակի ոչնչացման մտադրությամբ: Այստեղ շեշտը դրվում է մեկ ազգի կամ ռասայի գենետիկական պատկանելության վրա: Գուցե այս ձեւակերպումը հիմք իդեալական չէ, սակայն, կարծում եմ, պետք է պահպանել: Բռնությունների հիշատակված մյուս ձեւերը կարելի է այլ կերպ որակավորել, իմաստ չունի այդ բոլորը ընդհանրացնել մի հասկացության մեջ:

- Իսկ ի՞նչ դեր է խաղում ցեղասպանության մեջ կրոնական պատկանելությունը անցյալում եւ մեր ժամանակներում:

- Կրոնի դերն այստեղ առաջնային չէ, գլխավորը քաղաքական ու տնտեսական շահերն են:

- Իսկ տարածքայի՞նը:

- Դա էլ է մտնում տնտեսական շահերի ոլորտի մեջ: Թուրքիայի եւ Ռուսաստանի միջեւ հակամարտությունը ծավալվում էր մի տարածքում, որը հարուստ էր պատերազմներով: Ընդսմին, այդ տարածքները կարող էին հետագայում ռազմավարական հենարան ծառայել նվաճողականության նպատակով, Թուրքիայի համար՝ դեպի Կովկաս, Ռուսաստանի համար՝ դեպի Միջերկրական ծով: Իսկ այդ ժամանակին ընկած էր մի երկիր, որը բնակեցված էր հայերով: Նրանք պարզապես խանգարում էին թուրքերին:

Ուշադրություն դարձրեք, օսերի եւ ինգուշների կոնֆլիկտի ժամանակ օսերը, որոնց մեջ կային եւ քրիստոնյաներ, եւ մուսուլմաններ, միասնական էին ընդդեմ ինգուշների: Կամ՝ խոսուն ապացույց դիմակայությունը Պաղեստինում. դա պայքար չէ իսլամի կամ եբրայական կրոնի դավանողների միջեւ: Դա անողոք պայքար է արաբների ու հրեաների միջեւ, եւ կարեւոր չէ, հրեաները կրոնապաշտ են, թե ոչ, իսկ արաբները՝ մուսուլման, թե քրիստոնյա:

- Աշխարհի ավելի ու ավելի շատ երկրներ են ճանաչում Հայոց ցեղասպանությունը: Սակայն երբեմն այն տպավորությունն է ստեղծվում, որ դա արվում է ոչ թե ի շահ պատմական արդարության վերականգնման, այլ քաղաքական կոնյունկտուրայի նկատառումներով: Ասենք, տվյալ հարցը ԱՄՆ-ի Կոնգրեսի միջազգային հարաբերությունների կոմիտեում քննարկվում էր ավելի շուտ մի նպատակով՝ դեմոկրատները հնարավորություն էին ստանում բարդացնելու առանց այն էլ ծուղակն ընկած հանրապետական նախագահի քաղաքական դիրքը ընտրություններից առաջ: Կամ, ամեն անգամ ԱՄՆ-ը եւ Իսրայելը հայերի ցեղասպանության հարցը բարձրացնում են, երբ Թուրքիան ինչ-որ «ինքնուրույն» քայլ է ձեռնարկում առաջինների թշնամիների նկատմամբ (տվյալ դեպքում խոսքը վերաբերում է Իրանին եւ Սիրիային): Ասենք, Եվրոպայում էլ այդ խնդիրը մեկ առաջին պլան է մղվում, մեկ՝ մոռացության մատնվում: Ինչ դիրք գրավենք հայերս:

- Դա սկզբունքային նշանակություն չունի: Ես չեմ կարծում, թե մեր ազգային ողբերգության առաջադրումը արդի պայմաններում կարող է էական նշանակություն ունենալ: Այդ ողբերգությունը չպիտի դառնա մեր պետության արտաքին քաղաքականության անկյունաքարը. դա կարող է ներգործության, ճնշման միջոց ծառայել Թուրքիայի վրա հայ-թուրքական հարաբերությունների բարելավման նպատակով: Դրան պետք է ձգտել: Այն հանգամանքը, որ թուրքերը որոշ փոփոխություններ մտցրին թուրք ժողովրդին «վիրավորելու» քրեական հոդվածի մեջ, նույնպես համանման ազդեցության արդյունք էր: Ի վերջո թուրք նշանավոր գրող, Նոբելյան մրցանակի դափնեկիր Օրհան Փամուկի դատապարտումը խայտառակություն էր Թուրքիայի համար: Իսկ այդ երկիրը «կրոս» կետով ձգտում է դառնալ դեմոկրատական ու քաղաքակիրթ Եվրոպայի բաղկացուցիչ մասը:

Ոչ մի նոր բան չեմ ասի՝ հարեւաններին չեն ընտրում, ուստի պետք է ամեն ինչ անել եւ Թուրքիայի, եւ Ադրբեջանի հետ հարաբերությունները նորմալացնելու համար:

Զրուցակցությունը վարեց
ՌՈՒԲԵՆ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ
Մոսկվա

Եգիպտոսում ղպտիների եւ մահմեդականների շփումները գրեթե դադարել են

Իսլամիստ ծայրահեղականների ճնշմամբ Եգիպտոսի բնիկների՝ քրիստոնյա ղպտիների համայնքը աստիճանաբար դադարեցնում է շփումները երկրի մահմեդական մեծամասնության հետ: «Վաշինգտոն փոստ» թերթը գրում է, որ տասնամյակների խաղաղ գոյակցությունից հետո Եգիպտոսում քրիստոնյաներն ու մահմեդականները ներկայումս առօրյա կյանքում գրեթե չեն շփվում:

Քրիստոնյաների զավակները դպրոցում չեն նստում մահմեդականների հետ միեւնույն նստարանին: Երկրի տարբեր շրջաններում առկա են միջկրոնական հակամարտություններ:

«Ազգը» ժամանակին գրել է մայիսի 31-ին ղպտիների Աբու Ֆանա վանքի վրա կատարված հարձակման մասին: Վանականների խոսքերով, իսլամիստ բեդվիններն կրակ են բացել ինքնաձիգներից, առեւանգել մի քանի վանականների, խոշտանգել նրանց: Նշվել է, որ իսլամիստներն աչք են տնկել ղպտիական վանքի կալվածքների վրա:

Տարբեր հաշվարկների համաձայն, Եգիպտոսում ղպտիների թիվը 6-8 միլիոն է 70 միլիոնանոց բնակչության մեջ: Կարծիք կա, թե միջհամայնքային կապերի սահմանափակումը կապված է ղպտի եկեղեցու ներկայիս հովվապետ Շենուդա Գ-ի քաղաքականության հետ, որի ջանքերով բացվել են ղպտիական կիրակնօրյա դպրոցներ եւ այլ հասարակական կազմակերպություններ, որոնցում քրիստոնյաներն անջատ են մահմեդականներից:

Սակայն փորձագետները կարծում են, որ ղպտիների ներկայիս մեկուսացումը պայմանավորված է իսլամիստ արմատականների խմբերի ակտիվությամբ. դա հատկապես նկատելի է 1948-ին Իսրայելի պետության ստեղծումից հետո:

Բացի դրանից, եգիպտացի բազմաթիվ բանվորներ 1970-ականներին Պարսից ծոցի նավթահանքերում աշխատելով՝ ընդունել են այնտեղ գերիշխող արմատական իսլամիզմը:

ԼՈՒՐԵՐ

Ճապոնիայում բացվեց «Մեծ ութնյակի» գագաթաժողովը

Մեդվեդեւ-Բուշ հանդիպում

Ճապոնիայի Հոկայդո կղզում երեկ բացվել է «Մեծ ութնյակի» երկրների գագաթաժողովը, որը կավարտվի հուլիսի 9-ին: Ֆրանսպրեսը հաղորդում է, որ ԱՄՆ-ի, Մեծ Բրիտանիայի, Գերմանիայի, Ֆրանսիայի, Իտալիայի, Ճապոնիայի, Կանադայի եւ Ռուսաստանի ղեկավարներից բացի, հանդիպմանը մասնակցում են 22 նոր զարգացող երկրների ղեկավարներ:

Օրակարգի մի շարք թեմաների մեջ առաջնահերթ է համարվում համաշխարհային տնտեսության վիճակը: «Մեծ ութնյակում» ներկայումս նախագահող Ճապոնիան նախապես որոշել էր շեշտը դնել բնապահպանության եւ կլիմայի փոփոխությունների վրա, բայց համաշխարհային տնտեսության վիճակը, վառելիքի եւ պարենի թանկացումները ստիպեցին օրակարգում զգալի տեղ հատկացնել ֆինանսատնտեսական խնդիրներին, ինչպես նաեւ միջազգային ահաբեկչության, Իրանի եւ ԿԺԴՀ-ի միջուկային ծրագրերի հարցերին:

Երեկ գագաթաժողովում քննարկվել է Աֆրիկայի իրավիճակը, խոսվել է մարդասիրական եւ այլ օգնության հատկացման մասին: BBC-ն հաղորդում է, որ քննարկումներին մասնակցել են Ալժիրի, Եթովպիայի, Գանայի, Նիգերիայի, Սենեգալի, ՀԱՀ-ի, Տանզանիայի ղեկավարները եւ Աֆրիկյան միության նախագահը:

Համաժողովի մասնակիցների անվտանգությունը ապահովում են 20 հազար ոստիկաններ, ստեղծված է 46 կիլոմետր շառավղով անվտանգության գոտի, որի վրայով արգելված են օդանավերի թռիչքները:

Ութնյակի ղեկավարների գլխավոր հանդիպումները տեղի կունենան այսօր՝ հուլիսի 8-ին: Սակայն երեկ ՌԴ նախագահ Դմիտրի Մեդվեդեւն արդեն առանձին հանդիպում է ունեցել ԱՄՆ նախագահ Ջորջ Բուշի հետ:

Մեդվեդեւի օգնական Սերգեյ Պրիխոդկոն ՌԻԱ գործակալության թղթակցին հայտնել է, որ հանդիպման ընթացքում ՌԴ նախագահը հայտարարել է Լիտվայում հակահրթիռային համակարգի տարրերի տեղաբաշխման անթույլատրելիության մասին:

Լեհաստանում եւ Չեխիայում հակահրթիռային համակարգ տեղաբաշխելով ամերիկացիները ուզում են պաշտպանվել իրանական հրթիռներից: Սակայն Ռուսաստանը կարծում է, որ համակարգը կարող է ուղղվել իր դեմ:

Լիտվայում ամերիկյան հակահրթիռային համակարգի տեղաբաշխման հնարավորության մասին վերջերս հրապարակումներ հայտնվեցին բրիտանական թերթերում: ԱՄՆ պաշտպանության նախարար Ռոբերտ Գեյթսը հուլիսի սկզբներին հայտարարեց, որ Լիտվան «լավ այլընտրանք» է ի դեմս այն իրավիճակի, եթե համակարգի տեղաբաշխման Լեհաստանի հետ սկսվող բանակցությունները արդյունք չտան:

Քաբուլում պայթեցվել է Հնդկաստանի դեսպանատունը

Երեկ առավոտյան Աֆղանստանի մայրաքաղաք Քաբուլում մի մահապարտ ահաբեկիչ պայթուցիկ ավտոմեքենայով ներխուժել է Հնդկաստանի դեսպանատան դարպասից ներս: Տեղի ունեցած պայթյունից զոհվել են չորս տասնյակ եւ վիրավորվել 141 անձինք:

Զոհերի եւ վիրավորների մեջ կան ինչպես խաղաղ բնակիչներ, այնպես էլ Աֆղանստանի անվտանգության մարմինների աշխատակիցներ, նշում է BBC-ն: Ահաբեկչության պահին տասնյակ մարդիկ դեսպանատան հերթ էին կանգնած Հնդկաստանի այցագիր ստանալու համար:

Պայթյունից ոչնչացել է նաեւ դեսպանատան երկու ավտոմեքենա:

Քաբուլում Հնդկաստանի դեսպանատունը գտնվում է Աֆղանստանի ներքին գործերի նախարարության շենքի դիմաց: Առայժմ որեւէ խմբավորում չի ստանձնել անմիջական ահաբեկչության պատասխանատվությունը:

Վերջին ամիսներին Աֆղանստանում մահապարտների հարձակումների թիվն ավելացել է, բայց դրանք տեղի են ունենում գլխավորապես երկրի հարավում եւ արեւելքում, իսկ Քաբուլը մինչեւ վերջերս մնում էր համեմատաբար խաղաղ գոտի:

Իրաքը 550 տոննա բնական ուրան է վաճառել Կանադային

Ամերիկյան 37 օդանավեր Իրաքից 550 տոննա բնական ուրան են տարել Հնդկական օվկիանոսում գտնվող Դիեգո Գարսիա օդակղզի, որտեղից մի ամերիկյան նավով բեռը հասցվել է Կանադա: Ասոշիեյթեդ պրես գործակալությունը հաղորդում է, որ բեռն առաքվել է Բաղդադից 20 կմ հարավ ընկած «Թուվայթա» լքված միջուկային համալիրից:

Իրաքից այդ ուրանի դուրսբերումը կարեւոր փուլ է համարվում Սադդամ Հուսեյնի օրոք ծավալված իրաքյան միջուկային ծրագրի վերջնական կրճատման գործում: Անցյալում այդ ծրագրի գոյությունը լրջորեն մտահոգում էր Արեւմուտքին, իսկ նախագահ Ջորջ Բուշը դա պատրվակ դարձրեց Իրաք ներխուժելու համար:

Հաղորդվում է, որ անցյալում իրաքցիների ձեռք բերած 550 տոննա բնական ուրանը վաճառվել է կանադական «Կամեկո» ընկերությանը, որը ուրանի դիմաց վճարել է տասնյակ միլիոնավոր դոլարներ (ստույգ թիվը չի հրապարակվում): Կանադացիները ուրանը կօգտագործեն Օնտարիոյի ատոմակայանում:

Իրաքցիները փոշեկերպ բնական ուրանի հիշյալ քանակությունը «Թուվայթա» էին տեղափոխել 1980-ականներին, երբ Իսրայելի օդուժը ոչնչացրել էր իրենց միջուկային ռեակտորը:

Բնական ուրանն անհնար է օգտագործել ատոմային զենքի կամ «կեղտոտ ռումբի» ստեղծման համար, սակայն ռադիոակտիվության պատճառով կարող է, բոլոր ծանր մետաղների պես, առաջացնել ներքին օրգանների հիվանդություններ:

Միջնադարյան գոհար՝ Եղվարդի Սուրբ Աստվածածին

Երկհարկանի եկեղեցի նաև կա Եղվարդ քաղաքում՝ Ս. Աստվածածին եկեղեցին է, որ Լ. Ս. Խաչիկյանի «ԺԵ դարի հայերեն ձեռագրերի հիշատակարաններ» աշխատության մեջ հիշատակվում է նաև Ս. Նշան, Ս. Առաքելոց, Ս. Կուսանաց անուններով: Ճարտարապետը Շահիկ վարպետն է: Եկեղեցին կառուցել է Աղիզբեկ իշխանը կնոջ՝ Վախախի երազի հիման վրա, քրիստոնեության ընդունման 1000-ամյակի առթիվ (1301 թ.): Առաջին հարկը ծածկված է խաչաձևվող կամարներով: Երկրորդ հարկը, որ բարձրանում էին դրսից, փայտե [illegible], պատին հարմարեցված աստիճաններով, խաչաձև հատակագծով անկյուններից ձգվում են գլանաձև թևեր, խարիսխներ, խոյակներ ունեցող կիսասյուներ, որոնք միանալով՝ իրենց վրա են պահում գմբեթը: Շենքի յուրահատուկ պատին կա կենդանիների ու թռչունների սյուժետային պատկերներ: Ըստ Թորոս Թորամանյանի, այդ պատկերաքանդակները Հայաստանի 13 և 14-րդ դարերի արվեստագետներին և ճարտարապետներին մեծ պատիվ կբերեին:

Դարեր շարունակ եկեղեցին կանգուն է ու անընդհատ ստիպված է հարմարվել փոփոխվող միջավայրին: Ժամանակին եկեղեցի մտնելու համար 1-2 աստիճան պետք է իջնեիր մուտքին հասնելու համար, քանի որ եկեղեցու բակում անընդհատ ավելացվող ավազը այն կարծես «թաղում» էր հողի տակ: Դա էլ էր, անձրևաջրերն ու եկեղեցու բակով անցնող ոռոգման համակարգերը միշտ խոնավ էին պահում պատերը, ինչի պատճառով էլ վերջիններս սկսել էին ճաքճքվել: Անհրաժեշտ էր փրկել միջնադարյան այդ գոհարը, պետք էր հետ տալ հողի հաստ շերտը և հիմին հասնելով՝ եկեղեցուն թույլ տալ «ազատ շունչ քաշել»:

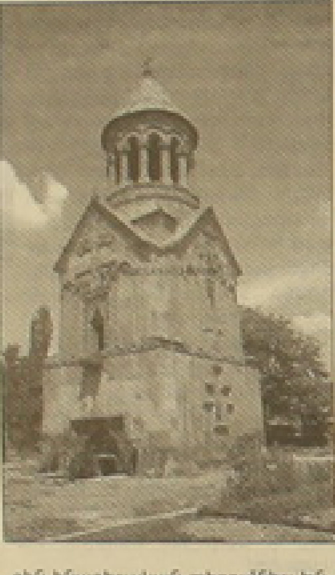

Եղվարդի Ս. Աստվածածին եկեղեցու հոգևոր հովիվ տեր Հովնան քահանա Մաթևոսյանի համառ ջանքերը միջոցներ գտնելու հարցում արդյունք ունեցան: Եղվարդի գինու գործարանի տնօրեն Գեղամ Մինասյանը համաձայնեց գումար տրամադրել եկեղեցին փրկելու համար: Եկեղեցու 4 կողմից մոտ 2 մետր փորելուց հետո աշխատողները տարօրինակ բան նկատեցին՝ կարծես գտնվել էր մեկ այլ շինություն: Սկսվեցին հնագիտական պեղումներ: Ենթադրվում է, որ այստեղ եղել է 5-6-րդ դարերի վանական համալիր: Հայտնաբերվեցին բազմաթիվ տապանաքարեր, կուժեր, խեցիներ, խաչքարեր, սյուների առանձին մասեր, գինու և ցորենի հորեր, թոնիր, վանքերի հիմքեր, մարդկային ոսկորներ:

Մասնագետներ եկան մշակույթի նախարարությունից, էջմիածնից, բայց հնագիտական պեղումները չշարունակվեցին, իսկ բակի բարեկարգման համար միջոցներ հայթայթելու հոգսը մնաց եկեղեցու ուսերին: Եվ միայն այս տարի՝ 1 տարի անց, եկեղեցու հոգևոր հովիվը կարողացավ հովանավոր գտնել բակը բարեկարգելու համար: Եղվարդի քաղաքապետ Նորիկ Սարգսյանի հովանավորությամբ այժմ Ս. Աստվածածին եկեղեցու բակը բարեկարգվում է: Ըստ տեղի ճարտարապետներ Սամվել Մկրտչյանի, Սարգիս Ալավերդյանի և նախագծող (կոնստրուկտոր) Հարություն Իսմիրյանի գծագրերի, եկեղեցու 4 կողմը կանգնեցվում են եզրաքարեր, իսկ որպես շինանյութ օգտագործվում են եկեղեցու առջև եղած և մինչև օրս անհայտ պատճառով ավերված գավիթի քարերը: Եզրաքարերն ունեն մոտ 1,5 մետր բարձրություն և իրենց մեջ պահում են հին վանքի խաչքարերը: Եկեղեցու դիմաց կառուցվելու է ամֆիթատրոն, քանի որ այստեղ հաճախ անցկացվում են ժողովրդական տոնակատարություններ: Իհարկե, այս աշխատանքները չեն վնասում հին գտածոները: Նախատեսվում է փոխել մուտքի դուռը: Այդ աշխատանքը հանձնարարված էր Եղվարդի քանդակագործներից մեկին՝ վարպետ Վարդանին: Դուռը փայտից է և իր տեսքով համապատասխանում է եկեղեցու զարդանախշերին ու պատկերաքանդակներին: Իսկ երկրորդ հարկ բարձրանալու համար աստիճան կառուցելու միտքը ֆինանսական միջոցների բացակայության պատճառով հետին պլան է մղված:

Աշխատանքները կավարտվեն այս տարի:

Եղվարդի բնակիչները հույս ունեն, որ իրենց քաղաքը զբոսաշրջիկների համար հետաքրքիր կդառնա: Դա էլ կստիպի տեղական իշխանություններին ավելի մեծ ուշադրություն դարձնել քաղաքի մաքրությանը և ճանապարհների բարեկարգմանը:

ԱՆՈՒՇ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Մեկնարկեց գրողների IV համահայկական համաժողովը

Երեկ, Երևանի Կոմիտասի անվան կամերային երաժշտության տանը, հանդիսավոր պայմաններում բացվեց «Մեկ ազգ, մեկ մշակույթ» համահայկական փառատոնի այս տարվա անդրանիկ միջոցառումը՝ «Գրողների համահայկական 4-րդ համաժողովը»:

Օրհներգի հնչյուններից հետո, բացման խոսքով հանդես եկավ Հայաստանի գրողների միության նախագահ Լևոն Անանյանը: Նա տեղեկացրեց, որ համաժողովին մասնակցում են 17 երկրներից մոտ 8 տասնյակ պատվիրակներ: Համաժողովի մասնակիցներին, ներկայացրին «Հայ ժամանակակից քնարերգության» առաջին հատորը

(2-րդը ընթացքի մեջ է) և եռահատոր «Ժամանակակից հայ արձակը», «Ժամանակակից հայ թատերգությունը», «Ժամանակակից հայ քնարերգությունը» (անգլերեն լեզվով) տպագրված գիրքը, որոնց հիմքը դրվել էր դեռ անցած տարի Բեյրութում կայացած 3-րդ համաժողովին:

Համաժողովին իրենց ողջույնի ուղերձներն էին հղել ՀՀ նախագահ Սերժ Սարգսյանը, Ամենայն հայոց կաթողիկոս Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ-ն, Մեծի Տանն Կիլիկիո կաթողիկոս Արամ Ա-ն: Ուղերձներում ողջույնից զատ նշված էր. «Հայ գրականությունը մաշտոցյան ակունքների ստեղծումից ի վեր եղել է մեր ազգային գիտակցության, լեզվի, մշակույթի և ընդհանրապես, մեր ինքնության ամենաճշգրիտ թարգմանն ու վավերագիրը...», համոզված են, որ նման համաժողովները կարող են մեծապես նպաստել մի շարք կարևոր խնդիրների լուծմանը: Երկու կաթողիկոսների օրհնության խոսքերում կային գնահատանքի խոսքեր ու բարեմաղթանքներ. «Աղոթում ենք, որ Աստված իր ամենախնամ սուրբ Աջով պահի ու պահպանի, և մշտանորոգ հաջողություններ պարգևի ձեզ՝ ամենքիդ, առավել բեղուն դարձնի գրիչը հայ գրողի և բյուր օրհնություններով զարթնի ու պայծառություն ընծայի Մայր հայրենիքին և աշխարհասփյուռ [illegible] մեր ժողովրդին»: Արամ Ա կաթողիկոսի ուղերձում մեծ տեղ է հատկացված գրողների ունեցած դերին ու նշանակությանը, երիտասարդ գրողներին թև ու թիկունք լինելու կոչին:

ՀՀ մշակույթի նախարար Հասմիկ Պողոսյանը համաժողովի մասնակիցներին ողջունելուց հետո նշեց, որ առաջին անգամ կազմակերպվող գրքի տոնավաճառի բացումն էլ ավելի [illegible] աշխարհով մեկ սփռված հայ գրողներին, որից հետո կտպագրվի մեկ ամփոփ գրական անթոլոգիա, կանցկացվեն գրական ընթերցումներ: Տպավորիչ էր նաև ՀՀ արտգործնախարարության սփյուռքի հետ կապերի նորաստեղծ կոմիտեի նախագահ Հրանուշ Հակոբյանի ելույթը, որում ասվեց. «Հայ գրողները ստեղծել են վիթխարի գրականություն, պահպանել ու շարունակել այն որպես հայ գրի դեսպաններ, որտեղ էլ որ լինեն...»:

Համաժողովն իրենց ելույթներով ողջունեցին Չենտերեջյան եղբայրները, «Սայաթ-Նովա» աշուղական անսամբլը: Կեսօրին համաժողովի մասնակիցները Երևանի Շառլ Ազնավուրի հրապարակում մասնակցեցին հայ գրքի համահայկական տոնավաճառի բացմանը, որտեղ ներկայացված էին շուրջ 37 հրատարակչությունների 1,5 մլն կտոր գիրք:

Համաժողովի մասնակիցներն այցելեցին Ծիծեռնակաբերդ: Երեկոյան նրանց ընդունեց Վեհափառ հայրապետը Մայր աթոռ Սուրբ Էջմիածնի վեհարանում և հայրապետական օրհնությամբ բարի երթ ու բեղմնավոր աշխատանք մաղթեց: Այսօր համաժողովը լիագումար նիստով իր աշխատանքները կշարունակի Ծաղկաձորի գրողների ստեղծագործական տանը:

ՄԱՐԻԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

ԳՅՈՒՄՐԻ

Փառատոն, որ ստուգատեսի էր նման

Հայկական տարազով, բեմական հանդերձներով պարանիների ու պարմանուհիների բեմ ելնելու ոգևորությունն ու սպասումն էր Գյումրիի թատրոնի հետնաբեմում հուլիսի 4-ին: Շիրակի մարզի 15 ինքնագործ և տարիներ առաջ պրոֆեսիոնալ պարախմբերի 6 հարյուր մասնակիցների մեկտեղվելու և հանդես գալու առիթը Ազգային պարարվեստի փառատոնն էր, որ ՀՀ մշակույթի նախարարության և Հայաստանի ֆիլհարմոնիայի նախաձեռնությունն է ու կայացավ նաև Շիրակի մարզպետարանի աջակցությամբ: Կազմակերպիչների վստահեցմամբ փառատոնի նպատակը մարզում պարարվեստի մակարդակը գնահատելը, խնդիրները հասկացնելն ու պրոֆեսիոնալին առավել մոտեցնելու համար Երևանում և տեղերում վարպետության դասեր կազմակերպելն է: Տեղերում ասելով՝ նկատի են առնում ՀՀ բոլոր մարզերը: Փառատոնը լինելու է շարունակական. տարին երկու անգամ: Շիրակին կհաջորդի Եղեգնաձորի մարզը՝ հոկտեմբերին: Իսկ մեկնարկը Շիրակում էր, քանի որ Գյումրին ավանդաբար և իրավամբ համարվել է արվեստների ու արհեստների ուրույն կրողն ու զարգացնողը: Բացի այդ, կարևորվել է նաև 1988-ի ավերիչ երկրաշարժին հաջորդած 20 տարիներին պարարվեստում վերականգնվածի չափը:

«Տարիներ շարունակ, երբ նոր պար էինք բեմադրում, ասում էի՝ գնանք Գյումրի, թե գյումրեցին լավ ընդունեց, ուրեմն պարը հաջողվել է: Հավատացել, երբ Վանուշը ղեկավարում էր Հայաստանի պարի պետական անսամբլը և Հայաստանի պարարվեստի գործիչների միությունը, ամիսը մեկ պիտի գար Գյումրի՝ էս քաղաքը երաժշտական է», պատմեց ՀՀ ժողովրդական արտիստ Վանուշ Խանամիրյանը: Պարարվեստի ոլորտի վաստակաշատ անձանց՝ Վանուշ Խանամիրյանի և Սուրեն Գյանջումյանի, ովքեր ժյուրիի կազմում էին, ակնկալիքները մեծ չէին, և տեսածն էլ հեռու էր գոհունակության հիմք լինելուց, բայց մի քանի տարի առաջ եղած, իրենց գնահատմամբ, բարձիթողի իրավիճակի համեմատությամբ՝ դրական տեղաշարժ արձանագրվեց:

Նախաձեռնությունը թե՛ պարախմբերի, թե՛ ժյուրիի գնահատմամբ ողջունելի ու ոգևորիչ է, բայց դեռևս մնում է ցանկալի մակարդակի հասնելու համար կատարելիք մեծածավալ աշխատանք: Եվ եթե ստեղծագործական մոտեցումներում խնդիրներ համարյա չկան, ապա առկա ֆինանսական խնդիրները այլ կարգի հարցեր էլ են առաջ բերում: Դրանք համարյա բոլոր պարախմբերի համար ընդհանուր են՝ բեմական հագուստներ, բարեկարգ սրահներ և այլն: Չնայած եղած խնդիրներին, որոնց լինելիությունն անակնկալ չէր, բեմ էին ելել պարը սիրող և պարարվեստում այս կամ այն չափով մասնագիտանալու նպատակ ունեցող պատանիներն ու երիտասարդները՝ հանդիսատեսին իրենց տրամադրությամբ ու ասելիքով վարակելու մտադրությամբ:

1995-ից Գյումրիում գործող «Էսկադա» պարի թատրոնը, որ 80 սան ունի, ներկայացրեց չարի ու բարու պայքարը պարի լեզվով, Արշակ Հովսոյանի անվան մեկամյա «Գյումրիի պար» համույթը ներկայացավ կովկասյան պարով, «Տիրամայր Նարեկի» համույթի ելույթն էլ ազգագրական պարով էր: Փառատոնը բազմադեմ էր, բայց ներկայացված համարներից և ոչ մեկը լիովին հղկված չէր, ինչը թերևս առանձնապես չկարևորվեր եթե միջոցառումը կոչվեր ստուգատես: Այնուամենայնիվ կարևորվեց պարային համույթների գոյությունը մշակութային մեծ միջոցառումներից հեռու մարզերում և հասկանալի ընդգծվեց դրանց դերակատարությունը պատանիների ժամանցը կազմակերպելու հարցում:

Ի վերջո սահմանված 500 հազար դրամ մրցանակային ֆոնդը բաշխվեց 6 անվանակարգում. ազգային պարի լավագույն կատարում՝ «Աղասի Շարոյան» ազգային երգ ու պարի համույթ, «Տիրամայր Նարեկի» պարային համույթ՝ ազգագրական պարի լավագույն հանդերձանք, «Էսկադա» պարի թատրոն՝ լավագույն մտահղացում, «Չարաճճիներ» Արթիկի կուլտուրայի տան ժամանակակից պարերի խումբ՝ լավագույն մեկնարկ: Մյուս մասնակիցներն արժանացել են խրախուսական պարգևների:

ՆԱԻՐԱ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ
Գյումրի-Երևան

Մոսկվայում մահացել է Նոննա Մորդյուկովան

Կիրակի ուշ երեկոյան Մոսկվայի հիվանդանոցներից մեկում մահացել է նշանավոր դերասանուհի Նոննա Մորդյուկովան: Այդ մասին ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ գործակալությանը հայտնել է նրա քույրը:

83-ամյա դերասանուհու մահվան պատճառը չի հրապարակվում, բայց հայտնի է, որ վերջին տարիներին նրան հաճախ տարել են հիվանդանոց. նա մասնավորապես տառապում էր շաքարախտով:

Նոննա Մորդյուկովան ծնվել է Դոնեցկի մարզում: Մոսկվայում Կինոյի համամիութենական պետական ինստիտուտն ավարտելուց հետո 40 տարի աշխատել է Կինոդերասանի թատրոն-ստուդիայում: 1960-80-ական թթ. նկարահանվել է հինգ տասնյակ կինոնկարներում, որոնցից շատերը դարձել են խորհրդային կինոյի դասական գործեր՝ «Երիտասարդ գվարդիա», «Սովորական պատմություն», «Բալզամինովի ամուսնությունը», «Նախագահը», «Լև Գուրիչ Սինիչկին», «Կոմիսար», «Մայրիկ», «Աղամանդե ձեռքը», «Կայարան երկուսի համար» և այլն:

Կինոյում կատարած աշխատանքի համար նա պարգևատրվել է մի քանի պետական մրցանակներով, արժանացել ԽՍՀՄ ժողովրդական արտիստի կոչման:

Նոննա Մորդյուկովայի հուղարկավորությունը տեղի կունենա հուլիսի 9-ին ՌԴ մայրաքաղաքի Կունցևոյի գերեզմանատանը:

Գ. Ե.

Նադալը խանգարեց Ֆեդերերի ռեկորդի կայացմանը

Վինուս Ուիլյամսը Ուիմբլդոնի հնգակի դափնեկիր

Վերջնագիծը հասեց «Մեծ սաղավարտ» մրցանակի խաղարկման ընթացիկ մրցաշրջանի 3-րդ մրցաշարը՝ Ուիմբլդոնը: Ինչպես եւ սպասվում էր, տղամարդկանց եզրափակիչում գլխավոր մրցանակը վիճարկեցին թենիսիստների դասակարգման առաջատար Ռոջեր Ֆեդերերն ու այդ ցանկում 2-րդ տեղը զբաղեցնող Ռաֆայել Նադալը: Վերջին տարիներին ուժեղագույն այս թենիսիստների մրցավեճը թենիսի սիրահարների ուշադրության կենտրոնում է:

Շվեյցարացի Ռոջեր Ֆեդերերը հնարավորություն ուներ ուիմբլդոնյան մրցաշարի նոր ռեկորդ սահմանելու: Նա 5 տարի անընդմեջ հաղթող էր ճանաչվել: Սակայն 6-րդ անընդմեջ տիտղոսի նվաճմանը խանգարեց իսպանացի 22-ամյա թենիսիստ Ռաֆայել Նադալը: Չափազանց համառ ու անզիջում մրցավեճում, մոտ 5 ժամ տեւած մրցախաղում Նադալին հաջողվեց հինգ խաղափուլում կոտրել մրցակցի դիմադրությունը (6-4, 6-4, 6-7, 6-7, 9-7) եւ իր առաջին մրցանակը շահել Ուիմբլդոնում:

Մրցախաղի սկիզբն անձրեւի պատճառով հարկ եղավ մեկ ժամով հետաձգել, հետագայում էլ երկու անգամ հանդիպումը ընդհատվեց: Առաջին երկու խաղափուլում Նադալը դրսեւորեց իր գերազանցությունը մրցակցի նկատմամբ, սակայն Ֆեդերերին հաջողվեց հավասարեցնել հաշիվը: Վճռորոշ հինգերորդ խաղափուլում էլ կրքերը ծայր աստիճան բորբոքվել էին եւ միայն Նադալի երկու դիպուկ հարվածները վճռեցին մրցակցության ելքը:

Կանանց եզրափակիչը վերածվել էր Ուիլյամս քույրերի մրցավեճի: Ավագ քույրը՝ Վինուսը նախկինում չորս անգամ (2000, 2001, 2005, 2007) հաղթող էր ճանաչվել Ուիմբլդոնում, իսկ Սերենան ուժեղագույնի տիտղոսը նվաճել էր 2002 եւ 2003-ին: Փաստորեն, վերջին յոթ տարիներին միայն մեկ անգամ են Ուիլյամս քույրերը հաղթանակը ձեռից բաց թողել: Ուիլյամս քույրերը Ուիմբլդոնի մրցաշարի եզրափակիչում 3-րդ անգամ էին միմյանց հետ մրցում: 2002, 2003-ին հաղթել էր Սերենան, իսկ այս անգամ Վինուսը ռեւանշի հասավ երկու խաղափուլում մրցակցի նկատմամբ (7-5, 6-4) եւ հավասարեցրեց անձնական մրցախաղերի ընդհանուր հաշիվը՝ 8-8:

Այսպիսով, Վինուս Ուիլյամսը դարձավ ուիմբլդոնյան մրցաշարի հնգակի հաղթող: Այս ցուցանիշով նա բաժանում է 8-րդ տեղը անգլիացի Շարլոտա Կուպի հետ, որը հաջողության է հասել դեռեւս 19-րդ դարի վերջերին: Իսկ յուրօրինակ ռեկորդակիրը լեգենդար Մարտինա Նավրատիլովան է, որը 9 անգամ ուժեղագույնն է ճանաչվել Ուիմբլդոնում: Պրոֆեսիոնալ թենիսիստուհու կարիերայում Վինուսը 37-րդ մրցաշարը շահեց, որից 7-ը՝ «Մեծ սաղավարտի» մրցանակի շարքին դասվող մրցումներում: Գործող թենիսիստուհիների մեջ Վինուսը ռեկորդակիր է «Մեծ սաղավարտի» մրցաշարերի եզրափակիչների քանակով: Նա հանդես է եկել 13 եզրափակիչում, որից 7-ում հաղթել է:

Եթե կանանց մենախաղում հաջողությունն ուղեկցեց Վինուսին, ապա զուգախաղում Ուիլյամս քույրերը միասին հաղթող ճանաչվեցին՝ եզրափակիչում պարտության մատնելով Ռեյմոնդ-Ստոսուր զույգին (6-2, 6-2): Տղամարդկանց զուգախաղի հաղթող ճանաչվեց Դանիել Նեստոր-Նենադ Զիմոնջիչ զույգը: Իսկ խառը զուգախաղում Բոբ Բրայանն ու Սամանտա Ստոսուրը պարտության մատնեցին Մայք Բրայանին ու Կատարինա Սրեբոտնիկին (7-5, 6-4):

Վալվերդեն արդարացնում է մասնագետների կանխատեսումը

Մեկնարկեց «Տուր դը Ֆրանս» բազմօրյա հեծանվավազքը: Երեք շաբաթում հեծանվորդներին հարկ կլինի հաղթահարել 3500 կմ մրցատարածություն: Մրցաշարը նախորդներից տարբերվում է նրանով, որ հեծանվավազքին դոպինգի հետ կապված հիմնախնդիրների պատճառով չի մասնակցի անցած տարվա չեմպիոն Ալբերտո Կոնտադորը: Վերջինիս մասնագետներից շատերը համարում Լեոն Արմսթրոնգի հետնորդն են համարում: Դիտարկվում եւ Իտալիայում կայացած բազմօրյա հեծանվավազքի մրցումներում Կոնտադորը հաղթող էր ճանաչվել եւ «Տուր դը Ֆրանսում» էլ հավակնում էր գլխավոր մրցանակին:

Կոնտադորի բացակայության պայմաններում հաղթողի դափնիները շատերը տեսնում են իսպանացի Ալեխանդրո Վալվերդեին: Սակայն վերջինս անցած տարի չարդարացրեց իրեն: Առաջատարի դերը հնարավոր է ստանձնի 31-ամյա ավստրալացի Կադել Էվանսը, որն անցած տարի զբաղել էր 2-րդ տեղը: Հաղթողի հավակնորդների թվում են նաեւ չեխ Կրեյցիգերն ու շվեյցարացի Կանչելարը:

Վալվերդեն արդեն մեկնարկից ստանձնեց առաջատարի դերը: Նա դարձավ 1-ին փուլի հաղթող՝ 197,5 կմ-ը հաղթահարելով 4 ժամ 36 րոպե 7 վրկ-ում: 2-րդը վերջնագիծը հատեց բելգիացի Ժիլբերը, որը հաղթողին զիջեց մեկ վրկ-ով: Թեեւ 2-րդ փուլում Վալվերդեն առաջատարների խմբում չէր (հաղթող ճանաչվեց նորվեգացի Հուսվորդը), սակայն ընդհանուր հաշվարկով նա ընթանում է առաջին տեղում: 2-րդ ցուցանիշն ունի լյուքսեմբուրգցի Կիրխենը: Լավագույն եռյակը եզրափակում է հոլանդացի Ֆրեյրեն:

Պրեմիեր լիգայում անգլիացիների թվաքանակը նվազում է

Անգլիայի առաջնությունում հանդես եկող անգլիացի ֆուտբոլիստների քանակը հասել է նվազագույնի: Համաձայն հետազոտության, 2007-08-ի մրցաշրջանում Անգլիայի պրեմիեր լիգայում հանդես եկած 532 ֆուտբոլիստներից միայն 182-ն են անգլիացի: Դա կազմում է 34,2 տոկոսը: Մինչդեռ 1992-ին, երբ կազմավորվեց Անգլիայի պրեմիեր լիգան, առաջնության մասնակիցների 71 տոկոսն անգլիացիներ էին: Մեծ Բրիտանիայի 30 լավագույն ֆուտբոլիստներից միայն 10-ն այս պահին կարող են Ֆաբիո Կապելլոյի գլխավորությամբ հանդես գալ Անգլիայի հավաքականում:

Լեգեոնականներով հագեցած ակումբն «Արսենալն» է: Ընթացիկ մրցաշրջանի յուրաքանչյուր խաղում թիմի մեկնարկային կազմում խաղադաշտ էր դուրս գալիս միջին հաշվով 0,34 տոկոս անգլիացի ֆուտբոլիստ: Իսկ ահա «Աստոն Վիլլայում» անգլիացի ֆուտբոլիստները կազմում են 60,42 տոկոսը: Այդ թիմում եւ «Վեստ Հեմում» մեկնարկային կազմում խաղադաշտ էին դուրս գալիս 6-ական անգլիացի ֆուտբոլիստներ: Իսկ պրեմիեր լիգայում միջինն այդ ցուցանիշը կազմում է չորս անգլիացի:

Այսօր Անգլիայում լավագույնն է համարվում պորտուգալացի Քրիստիանու Ռոնալդուն: Երկրորդ տեղում խորվաթացի Սեսկ Ֆաբրեգասն է, որին հաջորդում են անգլիացիներ Ուեյն Ռունին, Սթիվեն Ջերարդը եւ Ֆրենկ Լեմպարդը: Հաջորդ 12 տեղերում կրկին օտարերկրացիներն են:

Ըստ Անգլիայի ֆուտբոլի ֆեդերացիայի գործադիր տնօրեն Գորդոն Թեյլորի, գործերի նման դրվածքը սպառնում է երկրի հավաքականին անհաջողության մատնել խոշոր մրցաշարերի եզրափակիչ փուլի ուղեգրերի համար պայքարում, ինչպես դա տեղի ունեցավ Եվրո-2008-ի ժամանակ: Մասնագետների համոզմամբ, այդ խնդրի լուծումը լեգեոնականների թվի սահմանափակումն է: Նրանք հավանություն են տալիս ՖԻՖԱ-ի նախագահ Յոզեֆ Բլատերի առաջարկին, ըստ որի ակումբներում հարկավոր է լեգեոնականների թիվը սահմանափակել 5-ով:

Մոնտգոմերիին բանտարկություն է սպառնում

Օլիմպիական չեմպիոն, ամերիկացի նախկին արագավազորդ Թիմ Մոնտգոմերին ձերբակալվել է: Այսուհետեւ նրան արգելվել է զբաղվել պրոֆեսիոնալ սպորտով հերոինի վաճառքի համար մեղադրվելու պատճառով: Նորֆոլկի դատարանը նրան մեղավոր է ճանաչել 2007-ի օգոստոսից 2008-ի ապրիլն ընդհանուր առմամբ 114 գրամ հերոին իրացնելու գործում: Նրա անօրինական բոլոր գործողությունները նկարահանվել են: Նրան մինչեւ 5 տարի բանտարկություն է սպառնում:

2000-ին ԱՄՆ-ի հավաքականի կազմում Մոնտգոմերին 4x100 մ փոխանցումավազքում օլիմպիական չեմպիոնի տիտղոսին էր արժանացել: Երկու տարի անց նա 100 մ վազքում աշխարհի նոր ռեկորդ սահմանեց՝ մրցատարածությունը հաղթահարելով 9,78 վրկ-ում: Սակայն հետագայում այդ արդյունքը չեղյալ համարվեց, երբ ԱՄՆ-ի հակադոպինգային ծառայությունը 2005-ին նրան մեղադրեց արգելված խթանիչների օգտագործման մեջ:

Առաջին փուլի զույգերը հայտնի են

ՖԻԴԵ-ն անցկացրել է օգոստոսի 28-ից սեպտեմբերի 18-ը Նալչիկում կայանալիք շախմատի աշխարհի կանանց առաջնության մասնակիցների 1-ին փուլի վիճակահանությունը: Առաջնությունն անցկացվելու է նոկաուտ համակարգով: Շախմատիստուհիները յուրաքանչյուր փուլում զույգեր կկազմեն եւ երկու պարտիայից բաղկացած մրցախաղում կորոշեն հաջորդ փուլի ուղեգրի տիրոջը: Հարկ եղած դեպքում մրցակիցների միջեւ կանցկացվի լրացուցիչ մրցախաղ:

Առաջին փուլում Հայաստանը ներկայացնող Լիլիթ Մկրտչյանը կմրցի ավստրիացի Եվա Մոզերի հետ: Իսկ ԱՄՆ-ում բնակվող Կարեն Ռոդոնյանի մրցակիցը կլինի Նատալյա Ժուկովան (Ուկրաինա): Առաջնությունը կմեկնարկի օգոստոսի 29-ին: Երկու ուժեղագույն շախմատիստուհիները, որոնք կհաջողվի հաղթահարել նախորդ փուլերը, եզրափակիչ մրցախաղում կվիճարկեն աշխարհի չեմպիոնուհու տիտղոսը: Եզրափակիչը բաղկացած կլինի 4 պարտիայից: Ոչ-ոքի արդյունքի դեպքում կնշանակվի լրացուցիչ մրցախաղ: Չեմպիոնուհին հայտնի կդառնա սեպտեմբերի 18-ին:

Թուրքերի հետ հանդիպումները կկայանան «Հրազդանում»

Ինչպես հայտնի է, Երեւանի «Հանրապետական» մարզադաշտն ընթացիկ մրցաշրջանում վերանորոգվում է: Հիմնովին փոխվել է խաղադաշտի խոտածածկույթը, նոր տեսք են բերվում տրիբունաները, օթյակները: Այդ իսկ պատճառով շուտով մեկնարկելիք եվրագավաթների հանդիպումները տեղի կունենան Աբովյանի քաղաքային մարզադաշտում:

Շինարարական աշխատանքներ են ընթանում նաեւ «Հրազդան» մարզադաշտում, որը նախապատրաստվում է Թուրքիայի երիտասարդական եւ ազգային հավաքականների հետ մեր ֆուտբոլիստների ընտրական մրցախաղերին: Այստեղ տեղի կունենան օգոստոսի 20-ին կայանալիք Եվրոպայի երիտասարդական առաջնության եւ սեպտեմբերի 6-ին նշանակված աշխարհի առաջնության Հայաստան-Թուրքիա ընտրական մրցախաղերը: Կարծում ենք, որ երկարատեւ ընդմիջումից հետո այդ հանդիպումներում «Հրազդանը» կրկին մարդաշատ կլինի:

Չեմպիոնության համար պայքարը նոր ուժով է բորբոքվում

Սիլվերսթոունում կայացած «Ֆորմուլա-1» դասի ավտոմրցավազքի Մեծ Բրիտանիայի Գրան պրիի խաղարկությունն ավարտվեց բրիտանացի Լյուիս Հեմիլտոնի հաղթանակով: Նա 2000-ից հետո դարձավ առաջին բրիտանացին, որին հաջողվեց հաղթել Սիլվերսթոունում: Մինչ այդ, նման հաջողության էր հասել շոտլանդացի Դեյվիդ Կուլտհարդը, որն ընթացիկ մրցաշրջանից հետո հրաժեշտ է տալու «Ֆորմուլա-1-ին»:

Մրցումներն ուղեկցվեցին անձրեւով, ինչը լրացուցիչ դժվարություններ էր ստեղծել մարզիկների համար: Մրցուղում ավելի լավ հարմարվեց Հեմիլտոնը, որն իր ելույթը համարեց լավագույնը մարզական կարիերայում: Երկրորդը վերջնագիծը հատեց Նիկ Հայդֆելդը, 3-րդը Ռուբենս Բարիկելլոն էր:

Այս հաղթանակի շնորհիվ Լյուիս Հեմիլտոնը միավորների ընդհանուր հաշվարկով հավասարվեց Ֆելիպե Մասսային ու Կիմի Ռայկոնենին: Երեքն էլ վաստակել են 48 միավոր: Այնպես որ չեմպիոնի տիտղոսի համար պայքարը նոր ուժով է բորբոքվում: «Կոնստրուկտորների գավաթի» խաղարկությունում 96 միավորով առաջատարը «Ֆերարին» է: 2-րդ տեղում «BMW Զաուբերն է» (82 միավոր): Լավագույն եռյակը եզրափակում է «Մակլարենը» (72):

Էրոտիկան էլ անզոր է ֆուտբոլի դեմ

Պարզվում է, որ ոչ բոլոր իսպանացիներն են ուրախ Եվրոպայի առաջնությունում ֆուտբոլի ազգային հավաքականի տպավորիչ հաղթանակի առթիվ: Առաջնության օրերին Մադրիդում կայացած էրոտիկ ֆիլմերի միջազգային փառատոնի շրջանակներում ցուցադրված կինոնկարները դիտել են ընդամենը 15 հազար կինոսիրողներ: Մինչդեռ կազմակերպիչները հույս ունեին, որ կինոդահլիճներ կհաճախեն նվազագույնը նեվածի եռապատիկ թվով կինոսիրողներ:

«Ֆուտբոլի դեմ նույնիսկ էրոտիկան է անզոր: Դժվար է հանդիսատեսի հետաքրքրասիրությունն առաջացնել, երբ բազմահազար երկրպագուներ հեռուստացույցով հետեւում են ազգային հավաքականի հաջող մրցելույթներին», դժգոհել է կազմկոմիտեի ղեկավար Խուլիո Սիմոնը: Փառատոնի համար հատկապես անհաջող էր կիսաեզրափակիչի օրը, երբ իսպանացիները մրցում էին ռուսների հետ: Նույնիսկ պոռնոաստղերի կատարմամբ խոստացված ստրիպտիզը չէր օգնել կինոդահլիճներ հաճախելու մեծ թվով կինոսիրողների: Իսկ անցած տարի կինոփառատոնի ֆիլմերը դիտել էին ավելի քան 50 հազար հանդիսատեսներ:

Ռիդելը հրաժեշտ տվեց սպորտին

Գերմանացի 41-ամյա սկավառակնետորդ Լարս Ռիդելը պաշտոնապես հայտարարել է մարզական կարիերայի ավարտի մասին: Ռիդելը 1996-ի Ատլանտայի օլիմպիադայի չեմպիոն է, 2000-ի Սիդնեյի օլիմպիական խաղերի արծաթե մրցանակակիր, հինգ անգամ նվաճել է աշխարհի չեմպիոնի տիտղոսը:

2006-ից նա վնասվածքի պատճառով այլեւս մրցասպարեզ դուրս չէր գալիս: Ուստի բնական էր սպասել, որ գերմանացի թեթեւատլետը կավարտի ելույթները: «Ցանկանում էի սպորտին հրաժեշտ տալ պեկինյան օլիմպիադայից հետո, սակայն մեջքիս ցավերը հնարավորություն չեն տալիս մասնակցելու համաշխարհային սպորտի այդ խոշորագույն ստուգատեսին», նշել է Ռիդելը:

Մարզական 20-ամյա գործունեության ընթացքում Ռիդելն ամենաբարձր վարձատրվող գերմանացի թեթեւատլետն էր: Բացի մարզական նվաճումներից, նրան բավական եկամուտ էին ապահովում նաեւ գովազդային պայմանագրերը: Նա «իմ աշխարհը սկավառակն է» վերնագրով ինքնակենսագրական գիրք է հրատարակել:

Էջը պատրաստեց ԱՇՈՏ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

Րաֆֆի Հովհաննիսյան. «Ժողովրդավարության բացը քողարկելով հնարավոր չէ սպասարկել ազգային շահը»

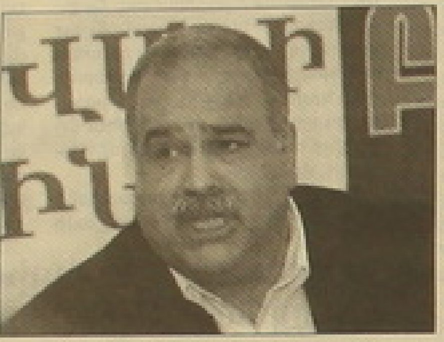

«Հայաստանի ներին պահվածքը, ժողովրդավարության դեֆիցիտը եւ լեգիտիմության բացն անմիջականորեն ազդում են մեր արտաքին հարաբերությունների վրա: Հնարավոր չէ ժողովրդավարական բացը քողարկելով սպասարկել ազգային շահը», երեկ «Հայելի» ակումբում հայտարարեց «Ժառանգություն» կուսակցության նախագահ Րաֆֆի Հովհաննիսյանը՝ անդրադառնալով Եվրոխորհրդի խորհրդարանական վեհաժողովում իր անդամության առկախման հանգամանքին:

«Հայաստանը մտել է խիստ վտանգավոր շրջան իր համար, եւ այս վտանգավոր շրջանը արտացոլվում է ներքին մեր պահվածքի եւ արտաքին մարտահրավերների լուծման միջեւ եղած խզմամբ. այսօր մեծ խզում կա», ասաց Րաֆֆի Հովհաննիսյանն ու ցավով նշեց, որ հայաստանյան պատվիրակությունը ստիպված էր ամբողջ ջանքերն ուղղել Հայաստանին վերաբերող բանաձեւն ավելի բարվոք դարձնելուն: Նա համոզված է, որ յուրաքանչյուր երկիր պետք է կարողանա իր չափանիշներն ապահովել Եվրոխորհրդում, «դրա համար էլ հայտարարել եմ, որ Հայաստանն ու Եվրոխորհուրդն իրար արժանի չեն»:

Րաֆֆի Հովհաննիսյանին Եվրոխորհրդի հայաստանյան պատվիրակության ղեկավար Դավիթ Հարությունյանը առաջարկել էր վերադառնալ պատվիրակության կազմ: «Ժառանգության» ղեկավարը շնորհակալություն հայտնեց հրավերի համար, բայց եւ նշեց, որ Դավիթ Հարությունյանը չէ, որ իրեն պետք է հրավիրի. «Ես առկախել եմ իմ մասնակցությունը, մինչեւ Հայաստանը հասնի ժողովրդավարության նվազագույն շեմին»: Կուսղեկավարը հույս ունի, որ այս շրջանում կիսաջողովի գոնե որոշ խմբեր անել երկիրը ժողովրդավարական, իրավական հարթություն տեղափոխելու համար:

Րաֆֆի Հովհաննիսյանը համոզմունք է հայտնել, որ Հայաստանը պետք է մինչ «միջազգային պարտադրանքի հաջորդ ռաունդը» կարողանա փոխել ներքաղաքական, քաղաքական մանրակերտը՝ «մի սեղանի շուրջը նստելով, լուծումներ փնտրելով այս վիճակից»: Հակառակ պարագայում, ակումբի հյուրի խոսքով, համահասարակական համերաշխության համար արտահերթ ընտրությունները կդառնան անհրաժեշտություն: Րաֆֆի Հովհաննիսյանը չհստակեցրեց՝ նախագահական, թե խորհրդարանական ընտրություններ, հետո էլ հայտնեց, որ հուլիսի 11-ին իրենց կուսակցության համագումարը կտա մի շարք հարցերի պատասխաններ՝ իրենց հետագա անելիքների եւ առաջիկա քայլերի մասին:

Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի նախաձեռնած Հայ ազգային կոնգրեսը ստեղծելու գաղափարի առնչությամբ Րաֆֆի Հովհաննիսյանն ասաց, որ իրենք կողմ են նոր, համալիր, ընդգրկուն կառույցների ստեղծմանը, երբ դրանք ազգային հետաքրքրությունները համար նպատակներ են հետապնդում եւ ոչ թե իրավիճակային հարցեր են լուծում: Տեր-Պետրոսյանի հայտարարությանը, թե Եվրոխորհրդի մոնիտորինգի խմբի համազեկուցողներ Ջոն Պրեսկոտն ու Ժորժ Կոլոմբիեն «իշխանությունների փաստաբաններ» են, Րաֆֆի Հովհաննիսյանն այլ կերպ արձագանքեց. «Ես հեռու եմ այն դավադիր տեսությունից, թե նրանք գնված են, փաստաբանական ծառայություն են մատուցում, բայց նաեւ նրանք լավագույնս չեն պատկերացնում Հայաստանի իրավիճակը»:

Րաֆֆի Հովհաննիսյանին հարց ուղղվեց, թե ինչու նա անձամբ չի մասնակցում ընդդիմության հանրահավաքներին: Կուսակցության ղեկավարը նախ հույս հայտնեց, որ ընդդիմության հանրահավաքները այսուհետեւ կարտոնվեն, հետո էլ նշեց, որ ինքն իր գործունեությունն իրականացնում է այնպես, ինչպես ինքն է արդյունավետ եւ ճշգրիտ համարում: «Հնարավոր է, որ ես էլ մասնակցեմ, բայց կարեւորը ներկա-բացակա ստանալը չէ, այլ որ յուրաքանչյուրս կատարենք մեր քաղաքացիական պարտքը», հավելեց նա:

ԳՈՀԱՐ ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ

Ստորգետնյա ավտոկայանատեղեր Երեւանի կենտրոնի տարբեր հատվածներում

Նախատեսում է առաջիկա տարիներին կառուցել Երեւանի քաղաքապետարանը

Մայրաքաղաքի կենտրոնի բեռնաթափման քաղաքապետարանի նախատեսած միջոցառումները երեկ ներկայացրեց Երեւանի գլխավոր ճարտարապետ Սամվել Դանիելյանը: Նա նախ անդրադարձավ կենտրոնում ավտոտրանսպորտի ստորգետնյա կայանատեղերի կառուցման նախագծերին: Ըստ գլխավոր ճարտարապետի, մի շարք հատվածներում նախատեսվում են կառուցել աստիճանաձեւ կայանատեղեր: Մասնավորապես, Երեւանի քաղաքապետարանին հարակից հրապարակում, այդ հրապարակից դեպի Իսահակյան եւ Բեյրութի փողոցներ ընկած հատվածում, Ֆրանսիայի հրապարակում՝ Մաշտոցի եւ Սայաթ-Նովայի պողոտաների հատման վայրում, դեպի Մոսկովյան եւ Թումանյան փողոցներ, Վազգեն Սարգսյանի անվան հանրապետական մարզադաշտի մոտ, «Էրեբունի» հյուրանոցին հարող տարածքում, Գլխավոր պողոտայում, Հեռանկարում Հանրապետության հրապարակում, իսկ Հյուսիսային պողոտայում դրանք արդեն կան: Բացի թվարկված վայրերից, Սամվել Դանիելյանը հայտնեց, որ բակային տարածքներում նույնպես նախատեսված են ստորգետնյա ավտոկայանատեղիներ:

Միաժամանակ, ստորգետնյա ավտոկայանատեղերից բացի, մտադրվել է տրանսպորտային երթեւեկության հայեցակարգ, որպեսզի տրանսպորտային միջոցները հնարավորինս անանց կանգառների հասնեն իրենց ուղղությամբ վերցրած վայրը:

Կենտրոնի բեռնաթափման մյուս ուղղությունը կլինի միջազգային կառույցների եւ ներկայացուցչությունների համար առանձին տարածք հատկացնելը, որպիսին առաջարկվում է Դավթաշենի բլուրը: Գլխավոր ճարտարապետը հույս հայտնեց, որ առաջիկա 10-15 տարում այստեղ կկառուցվի գործարար-միջազգային կենտրոնը:

Քանի որ Երեւանը նաեւ խոշոր ագլոմերացիա է եւ կապված հարակից մարզերի հետ, ապա այդ գործառույթները կատարելու համար նույնպես նախատեսվում է կենտրոնից դուրս տարածք տրամադրել: Այդ նպատակով նախատեսվում է կառուցապատել իրականացնել Տիչինայի փողոցին հարող տարածքում, որտեղ կկառուցվեն հյուրանոցներ, բանկերի մասնաճյուղեր, ռազմական եւ վարչական կառույցներ:

Հանգստի եւ հետաքրքրությունների միջավայրը դարձյալ Երեւանի կենտրոնն է: Քաղաքապետարանը նախատեսում է նաեւ տարբեր համայնքներում ստեղծել նման քաղաքաշինական միջավայր, որի շնորհիվ կենտրոնը որոշակիորեն կբեռնաթափվի:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Մասնագիտություն, որն անհրաժեշտ է ամենուր

ԲԱՐՁՐԱԿԱՐԳ ՀԱՇՎԱՊԱՀՆԵՐԻ ՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑՆԵՐ

Ավարտելով եռամսյա դասընթացը դուք կստանաք.

- հաշվապահությունը վարելու գիտելիքներ եւ կիրառական հմտություններ,
- հաշվապահական եւ հարկային հաշվառումը ինքնուրույն վարելու փորձ,
- մեկամսյա աշխատանքային պրակտիկա եւ առաջին աշխատանքի փորձ,
- աջակցություն աշխատանքի տեղավորման հարցում

Ավարտողներին տրվում է պետական նմուշի հավաստագիր:

«ԷԿՈՆՈՄԻԿԱ ԵՎ ԻՐԱՎՈՒՆՔ» կենտրոն

«ԷԿՈՆՈՄԻԿԱ ԵՎ ԻՐԱՎՈՒՆՔ» ԿԵՆՏՐՈՆ, Շահումյան 24ա, ՀՀ Գիտությունների Ակադեմիայի 6-րդ հարկ, 54-24-81

ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ

ԿԲ նախագահը եւ առեւտրային բանկերի ղեկավարները հանդիպել են Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության նախագահի եւ վարչապետի հետ

Հուլիսի 5-ին Ստեփանակերտում տեղի ունեցավ Հայաստանի բանկերի միության խորհրդի արտագնա նիստը, որին մասնակցում էր նաեւ Կենտրոնական բանկի նախագահ Արթուր Ջավադյանը:

Նշվել է, որ բանկային համակարգի կողմից ԼՂՀ-ում իրականացվել են 14 մլրդ դրամի վարկային ներդրումներ: Առեւտրային բանկերի ղեկավարները ընդգծել են ԼՂՀ-ում ներդրումների ծավալներն ավելացնելու ուղղությամբ տարբեր գործիքների եւ մեխանիզմների կիրառման, ինչպես նաեւ ԼՂՀ բանկային համակարգի աշխատակիցների վերապատրաստման հարցերը:

Նույն օրը ԿԲ նախագահը եւ առեւտրային բանկերի ղեկավարները հանդիպել են ԼՂՀ նախագահ Բակո Սահակյանի եւ վարչապետ Արայիկ Հարությունյանի հետ ու ներկայացրել արտագնա նիստի արդյունքները: ԼՂՀ իշխանությունները խոսել են հանրապետության տնտեսության զարգացման իրենց ծրագրերի մասին եւ նշել, որ ակնկալում են բանկիրների ակտիվ մասնակցությունն այդ ծրագրերի իրագործման գործում:

ԿԲ հասարակայնության հետ կապերի ծառայություն

ՀԷԿ-երի ԿԱՌՈՒՑՄԱՆ ԱՄԲՈՂՋԱԿԱՆ ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՈՒՄ

- շինարարական աշխատանքներ
- տուրբիններ, գեներատորներ, ավտոմատ կառավարման համակարգեր եւ այլ հարակից սարքավորումներ
- մոնտաժ եւ գործարկում
- ՀԷԿ-ի հանձնում վերջնական աշխատանքային վիճակում
- եկրոպական որակ
- եվրոպական պատասխանատվություն

Վարկի մարման ժամկետը 7-8 տարի
Վարկի տոկոսադրույքը մինչեւ 10%

Մանրամասների համար կարող եք զանգահարել (+37410) 54-89-36 կամ (094) 36-69-89 հեռախոսահամարներով:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԳՆԱՆՇՄԱՆ ՀԱՐՑՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

«Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ը (պատվիրատու) «ՊԳԳ-ԳՀԱՊՁԲ-08/38» ծածկագրով կազմակերպում է գնանշման հարցում՝ **«ՀՀ Տավուշի մարզպետարանի կարիքների համար՝ գույքի եւ խոհանոցային պարագաների ձեռքբերման» գնման պայմանագիր կնքելու նպատակով:** Գնանշման հարցման հրավեր ստանալու համար անհրաժեշտ է 600 ՀՀ դրամ փոխանցել «Արդշինինվեստբանկ», «Բեջ-գալ» ՍՊԸ -ի 247230066158 հաշվեհամարին եւ սույն հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող 8 աշխատանքային օրվա ընթացքում դիմել պատվիրատուին հետեւյալ հասցեով՝ ք.Երեւան, Կոմիտասի պ., 54/բ, հեռ.՝ 28-93-25, համաձայնողի քարտուղար Հ.Այունցին:

Հրավերն անձին տրվում է անձը հաստատող փաստաթղթի, իսկ կազմակերպության անունից հանդես գալու դեպքում՝ նաեւ անձի լիազորությունները հավաստող համապատասխան փաստաթղթի հիման վրա: Հայտերը պետք է ներկայացնել մինչեւ դրանց բացման պահը՝ գնանշման հարցման հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող օրվանից հաշված 10-րդ աշխատանքային օրը, ժամը 11.30:

***

«Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ը (պատվիրատու) ՊԳԳ-ԳՀԾՁԲ-08/40 ծածկագրով կազմակերպում է գնանշման հարցում՝ **ՀՀ աշխատանքի եւ սոցիալական հարցերի նախարարության կարիքների համար արխիվների ծառայությունների ձեռքբերման նպատակով:**

Հրավեր ստանալու համար անհրաժեշտ է 650 ՀՀ դրամ փոխանցել «Արդշինինվեստբանկ», «Բեջ-գալ» ՍՊԸ -ի 247230066158 հաշվեհամարին եւ սույն հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող 8 աշխատանքային օրվա ընթացքում դիմել պատվիրատուին հետեւյալ հասցեով՝ ք.Երեւան, Կոմիտասի պ., 54/բ, հեռ. 2893-25 համաձայնողի քարտուղար Ի.Քոչարյանին:

Հրավերն անձին տրվում է անձը հաստատող փաստաթղթի, իսկ կազմակերպության անունից հանդես գալու դեպքում՝ նաեւ անձի լիազորությունները հավաստող համապատասխան փաստաթղթի հիման վրա: Հայտերը պետք է ներկայացնել մինչեւ դրանց բացման պահը՝ գնանշման հարցման հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող օրվանից հաշված 10-րդ աշխատանքային օրը, ժամը 16.00-ն:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Թեքեյան կենտրոնի շենքում վարձով տրվում են վերանորոգված գրասենյակային տարածքներ՝ ապահովված շուրջօրյա ջրամատակարարմամբ, պահպանության ծառայությամբ, ջեռուցմամբ, ավտոկայանատեղով: Կենտրոնն ունի նաեւ 2 կոնֆերանս դահլիճներ եւ պատկերասրահ՝ պաշտոնական միջոցառումների անցկացման համար:

Հասցեն՝ Խանջյան 55, հեռ.՝ *573 057, 572 422, 575 823:*

ՀՀ կենտրոնական բանկը տեղեկացնում է, որ արժութային շուկայում ձեւավորվել են հետեւյալ արտարժույթների միջին փոխարժեքները. 07.07.2008 թ.

ISO-ի կոդը	Միավոր	Արտարժույթ	Միջին փոխարժեք
USD	1	ԱՄՆ դոլար	303.95
EUR	1	ԵՎՐՈ	475.50
RUR	1	Ռուս. ռուբլի	12.90
GEL	1	Վրաց. լարի	214.81

ԳՈՎԱԶԴԻ ՀԱՄԱՐ ԶԱՆԳԱՀԱՐԵԼ՝ 58-29-60

Լրատվական գործունեություն իրականացնող՝ «Ազգ օրաթերթ» ՍՊԸ, Երեւան, Հանրապետության 47: Պետական գրանցման վկայականի համարը՝ 02 Ա Ն 047261, տրված՝ 17.02.00 թ.:
Թողարկման պատասխանատու, գլխ. խմբ. Հակոբ Ավետիքյան: Տպաքանակ՝ 3000, ստորագրված է տպագրության՝ 7.07.2008, գինը՝ 100 դրամ, տպագրվում է «Տիգրան Մեծ» հրատարակչության տպարանում՝ Արշակունյաց 2: